

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α
ΤΟΥ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ 18
ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 1 - 10 - 2018
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 454

ΘΕΜΑ 20° ΗΔ: Έγκριση σύναψης Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης και της Πελοπόννησος Α.Ε., «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ».

Στην Τρίπολη και στο «Αποστολοπούλειο» Πνευματικό Κέντρο Δήμου Τρίπολης την **1^η Οκτωβρίου 2018** ημέρα **Δευτέρα και ώρα 4.00 μ.μ.**, συνήλθε σε συνεδρίαση το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου, ύστερα από την **254246/61143/25-9-2018** πρόσκληση του Προέδρου αυτού **κ. Ηλία Στρατηγάκου**, η οποία επιδόθηκε νόμιμα σε κάθε Περιφερειακό Σύμβουλο και δημοσιεύθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για συζήτηση και λήψη απόφασης στα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Στην συνεδρίαση αυτή εκλήθη και παρέστη ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Πέτρος Τατούλης, οι Αντιπεριφερειάρχες:

1. Χειβιδόπουλος Αναστάσιος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

2. Γιαννακούρας Ευάγγελος
3. Καλλίρης Πελοπίδας
4. Τζανετέα Αδαμαντία
5. Νικολάκου Κωνσταντίνα
6. Ρουμελιώτης Γεώργιος
7. Μπούζα – Κωνσταντέλου Αντωνία
8. Παπαγγελόπουλος Άγγελος
9. Γκίκας Αθανάσιος
10. Παναγιωτοπούλου Ελένη

και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι:

1. Στρατηγάκος Ηλίας, Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου
2. Γαβρήλος Γεώργιος, Αντιπρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου
(αποχώρησε στο 2ο θέμα ΗΔ)
3. Κατσίρης Ιωάννης
4. Σκούρος Χαράλαμπος
5. Παπαντωνίου – Κορώνη Κλημεντίνη (αποχώρησε στο 1ο θέμα ΗΔ)
6. Μπακούρης Γεώργιος
7. Τζεφεράκος Ιωάννης
8. Μπελεγρή Σταματική
9. Στεφανόπουλος Θεοφάνης
10. Γκιάτας Ευριπίδης
11. Γκούνης Απόστολος
12. Πισιμίσης Αθανάσιος,
13. Μπουκουβάλας Ιωάννης
14. Καρράς Παναγιώτης
15. Παπαφωτίου Απόστολος
16. Πετρίσης Γεώργιος
17. Αλεξόπουλος Αλέξιος
18. Σαρρής Ιωάννης,
19. Ντάνος Θεόδωρος
20. Πατσαρίνος Νικόλαος
21. Γκανάς Παναγιώτης
22. Σωφρονά – Καρλαύτη Στέλλα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

23. Μενούνος Περικλής
24. Αλευράς Παναγιώτης (προσήλθε στο 17ο θέμα ΗΔ)
25. Πουλάς Ανδρέας
26. Γόντικας Νικόλαος (αποχώρησε στο 1ο θέμα ΗΔ)
27. Γούργαρης Ευάγγελος (αποχώρησε στο 1ο θέμα ΗΔ)
28. Τζαμουράνης Γεώργιος
29. Μαντάς Περικλής (αποχώρησε στο 12ο θέμα ΗΔ)
30. Αλεξανδρή Σαράντος

Από τη συνεδρίαση απουσίαζαν η Αντιπεριφερειάρχης κ. Αλειφέρη – Καραθανάση Ελένη, και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ. Ροτζιώκος Ιωάννης, Σιδέρης Βασίλειος, Κανελλάκης Ηλίας, Λέγγας Κωνσταντίνος, Χρονάς Άγγελος, Τζανής Αναστάσιος, Βουδούρη Κωνσταντίνα, Δολτσινιάδης Δημήτριος, Χουρσαλά Αθανασία, Ξεροβάσιλας Παναγιώτης, Λυμπεροπούλου Δήμητρα, Χρυσάδακος Σταύρος, Σούκουλη – Βιλιάλη Μαρία – Ελένη, Αντωνόπουλος Χρήστος, και Βασιλακόπουλος Θεόδωρος, αν και νόμιμα είχαν κληθεί.

Στη συνεδρίαση αυτή παραβρέθηκαν οι κ.κ. Τριαντάφυλλος Στρατήγης και Παναγιώτης Χαραλαμπόπουλος, υπάλληλοι της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για την τήρηση των πρακτικών.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

.....
Ακολούθως το Περιφερειακό Συμβούλιο προχώρησε στη συζήτηση του εικοστού θέματος της ημερήσιας διάταξης το οποίο συζητήθηκε εικοστό πέμπτο κατά σειρά.

Ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου ενημέρωσε το Σώμα ότι στο εν λόγω θέμα εισηγήτρια είναι η Αντιπεριφερειάρχης κ. Νικολάκου, και έχει διανεμηθεί σχετική εισήγησή της καθώς και σχέδιο Προγραμματικής Σύμβασης, τα οποία έχουν ως εξής:

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί το νοτιότερο χερσαίο άκρο της Ευρώπης. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της αποτελεί το έντονο ανάγλυφο του εδάφους της, ανάγλυφο που διαφοροποιείται τόσο μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων όσο και εσωτερικά σε κάθε μία από αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική θέση της Περιφέρειας Πελοποννήσου και τα γεωμορφολογικά της στοιχεία, οι μεταφορικές υποδομές και η προσπελασιμότητα εν γένει, αποτελούν κυρίαρχο στοιχείο της στρατηγικής της Περιφέρειας για δύο βασικούς λόγους : Αρχικά είναι κρίσιμης σημασίας προσέγγιση της στρατηγικής η σύνδεση των αστικών και

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

παραγωγικών κέντρων της Περιφέρειας, αφ' ενός μεταξύ τους, αφ' ετέρου με την υπόλοιπη Χώρα και Ευρώπη.

Η αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας, η οποία προκύπτει μέσα από τις στοχευόμενες ενέργειές της, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην τουριστική δραστηριότητα, βασιζόμενη όμως σε ένα νέο τουριστικό πρότυπο, στο οποίο κυριαρχεί ο ήπιος εναλλακτικός τουρισμός εστιασμένος στον ορεινό φυσιολατρικό τουρισμό, στον πολιτιστικό τουρισμό και στον αγροτουρισμό.

Η πρόταση περιλαμβάνει τη δημιουργία ή / και ανάπτυξη τουριστικής υποδομής ήπιας μορφής, με στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Πελοποννήσου, τη βελτίωση των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού αξιοποιώντας και αναδεικνύοντας το φυσικό περιβάλλον. Η υλοποίηση των ανωτέρω λαμβάνει υπόψη τη φέρουσα τουριστική ικανότητα, καθώς και τις προτεραιότητες τουριστικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένες περιοχές της Περιφέρειας (ιδιαίτερα σε εσωτερικές / ορεινές και ημιορεινές ζώνες).

Ενδεικτικά οι δράσεις αφορούν στη (v):

- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. περιηγητικός τουρισμός κ.λπ.)
- Αναβάθμιση υποδομών ορεινού, ημιορεινού τουρισμού
- Δημιουργία πυρήνων τουριστικής ανάπτυξης εσωτερικών ζωνών της Περιφέρειας

Ειδικότερα, στην εποχή μας, τα μονοπάτια έχουν εξελιχθεί σε ένα σημαντικό στοιχείο υπαίθριας αναψυχής, προσφέροντας στο σύγχρονο άνθρωπο μοναδικές ευκαιρίες επαφής με τη φύση και την ύπαιθρο, καθώς και για σωματική άσκηση και πνευματική ανάταση. Τα μονοπάτια υπαίθριας αναψυχής ορίζονται ως οργανωμένες υπαίθριες περιπατητικές διαδρομές, με συγκεκριμένο σκοπό και καθορισμένη αφετηρία και τέρμα, οι οποίες είναι ανοιχτές για ελεύθερη χρήση από το κοινό, φέρουν κατάλληλη σήμανση και βρίσκονται υπό συστηματική διαχείριση. Ταυτόχρονα, αποτελούν εργαλεία περιβαλλοντικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Παλιότερα, μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα και λίγο αργότερα, τα μονοπάτια στον τόπο μας εξυπηρετούσαν αποκλειστικά τη διακίνηση των ανθρώπων και ζώων, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο όπου και σήμερα διατηρούνται ακόμα αρκετά τέτοια μονοπάτια. Λόγω της σημασίας τους, πολλά από τα παλιά μονοπάτια αποτελούν υφιστάμενες κοινόχρηστες υποδομές πρόσβασης και είναι καταχωρημένα σε χάρτες της Ελληνικής Ομοσπονδίας Αναρρίχησης και Ορειβασίας. Σήμερα αρκετά έχουν αναβαθμιστεί αλλά απαιτούνται εργασίες καθαρισμών συντήρησης και κυρίως σήμανσης εξυπηρετώντας αποκλειστικά σκοπούς υπαίθριας αναψυχής.

Προκειμένου να καταστούν προσβάσιμα και ελκυστικά προς τους ενδιαφερόμενους και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα από εκπονηθείσες μελέτες, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν εργασίες καθαρισμού και σήμανσης περιπατητικών διαδρομών/μονοπατιών σε όλες τις Περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Η τήρηση στοιχειωδών αρχών και κανόνων στο σχεδιασμό και την βελτίωση των μονοπατιών είναι βασική προϋπόθεση για επίτευξη των στόχων της βελτίωσης ενός μονοπατιού και για εξοικονόμηση πόρων, ενώ ταυτόχρονα βοηθά στη μείωση των προβλημάτων συντήρησης και διαχείρισης. Επιπλέον, η σωστή οροσήμανση προσφέρει καλύτερη ποιότητα ενημέρωσης του επισκέπτη, αίσθημα ασφάλειας και μεγαλύτερη άνεση.

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις βρίσκονται σε απόλυτη αρμονία με το φυσικό περιβάλλον χωρίς καμία επίπτωση σε αυτό. Η συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς και τις τοπικές δραστηριότητες της περιοχής θα έχει σαν αποτέλεσμα την τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ελκυστικού τουριστικού πακέτου που θα προωθήσει και θα ενισχύσει σημαντικά την επισκεψιμότητα του προορισμού.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης και η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Α.Ε., αποφάσισαν να συμπράξουν προκειμένου να επιτευχθεί η ορθή, εμπρόθεσμη και άρτια υλοποίηση του παραπάνω έργου, καθώς και του σκοπού που η υλοποίηση αυτού εξυπηρετεί.

Επισυνάπτεται το σχέδιο της Προγραμματικής Σύμβασης.

Καλούμαστε σήμερα:

- να εγκρίνουμε την αποδοχή της σκοπιμότητας και των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης **«ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ»** μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης και της Πελοπόννησος Α.Ε.,
- να εξουσιοδοτήσουμε τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Πέτρο Τατούλη για την υπογραφή της Προγραμματικής Σύμβασης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- να ορίσουμε ως εκπρόσωπο της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 7 της Προγραμματικής Σύμβασης, την κ. Κωνσταντίνα Νικολάκου, Αντιπεριφερειάρχη Υποδομών, Μεταφορών, Δικτύων, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, με αναπληρωτή της τον κ. Περιφερειακό Σύμβουλο

Τρίπολη, ../../2018

Προγραμματική Σύμβαση του άρθρου 100 του Ν.3852/2010 μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Πελοπόννησος Α.Ε. Ανώνυμης Αναπτυξιακής Εταιρείας Ο.Τ.Α. για την πράξη «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ»

Προγραμματική Σύμβαση

Στην Τρίπολη σήμερα την ../../2018 μεταξύ των παρακάτω συμβαλλομένων:

- της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που εδρεύει στην Τρίπολη, Πλατεία Εθν. Μακαρίου, Τ.Κ 22100 με ΑΦΜ 998037420, όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τον Περιφερειάρχη κ. Πέτρο Τατούλη,
 - του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που εδρεύει στην Τρίπολη, Τ.Κ. 22 100 και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου, κ. Πέτρο Τατούλη
 - της «Πελοπόννησος Α.Ε.», Ανώνυμης Αναπτυξιακής Εταιρείας Ο.Τ.Α. , που εδρεύει στην Τρίπολη, στην Επισκοπή Τεγέας, με ΑΦΜ 998489669 και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. Κωνσταντίνο Μπιτζή, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 01290615/ 29-06-2015 Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΕ. και έχοντας υπόψη,
- A. Την κείμενη Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία και ειδικότερα τις παρακάτω διατάξεις όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά:
1. Τον Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) Α) για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020
 2. Τον Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/19-7-2018) για τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών.
 3. Το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει.
 4. Τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» και συγκεκριμένα το άρθρο 12
 5. Το Π.Δ. 131/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Πελοποννήσου» όπως αυτό ισχύει
 6. Την υπ' αρ. 4745/ΕΥΘΥ289/3-2-2011 Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπ. Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
 7. Την αριθ. Πρωτ. 32287/32/1-11-1999 εγκύκλιο του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την σύνταξη προγραμματικών συμβάσεων
 8. Τις διατάξεις του Ν.4336/2015 και συγκεκριμένα των άρθρων 6,7,8 του Κεφαλαίου Β' - Μετακινήσεις Εσωτερικού της Υποπαραγράφου Δ.9: Δαπάνες Μετακινούμενων Εντός και Εκτός Επικράτειας
 9. Την Υ.Α. 2/56533/0022/10-10-2006 (ΦΕΚ 1535Β/19-10-2006)
 10. Τις διατάξεις του Ν. 4354/2015 και συγκεκριμένα του άρθρου 21 περί αμοιβών συλλογικών οργάνων
- B. Τα ακόλουθα στοιχεία :
- 10.1.1.1. Τα αναφερόμενα στην υπ. αριθ./2018 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου
 - 10.1.1.2. Τα αναφερόμενα στην υπ. αριθ. 148/2018 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
 - 10.1.1.3. Τα αναφερόμενα στην Πράξη 173/2015 της Υπηρεσίας του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί ανάθεσης ως «ιονεί αυτεπιστασίας»

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- 10.1.1.4. Την υπ. αριθ. 935/2018 (αρ.πρ.84944/06-08-2018) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (ΑΔΑ :ΩΑΡΛ465ΧΙ8-ΦΘΟ)
- 10.1.1.5. Τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2014-2020
- 10.1.1.6. Τη συσχέτιση του προβλεπόμενου οργανογράμματος της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Έδρας Περιφέρειας Πελοποννήσου με την υπάρχουσα κατάσταση στελέχωσης
- 10.1.1.7. Το υπ' αρ. 2685/1-11-2011 έγγραφο επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, από την ΕΔΑ Περιφέρειας Πελοποννήσου
- 10.1.1.8. Το υπ' αριθ. εγγραφής 0116100062558 Πιστοποιητικό για το Σύστημα Διαχείρισης σύμφωνα με το Πρότυπο EN ISO 9001 : 2008 της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Περιφέρειας Πελοποννήσου
- 10.1.1.9. Το υπ' αριθμ. εγγραφής 010160140 Πιστοποιητικό για το Σύστημα Διαχείρισης σύμφωνα με το Πρότυπο EN ISO 9001 : 2008 της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΟΤΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Α.Ε.
- 10.1.1.10. Την υπ. Αρ. πρωτ. 100281/37390/03-08-2015 Απόφαση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου
- Γ. Τις κατωτέρω αποφάσεις των οικείων Συμβουλίων των συμβαλλόμενων μερών :
1. Την υπ' αριθ. ../..-.-2018 (ΑΔΑ :) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Πελοποννήσου περί έγκρισης σκοπιμότητας και των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης , καθώς και εξουσιοδότησης του Περιφερειάρχη, κ. Πέτρου Τατούλη για την υπογραφή της παρούσας.
 2. Την υπ' αριθ. ../..-.-2018 (ΑΔΑ :) απόφαση του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου περί έγκρισης σκοπιμότητας και των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης , καθώς και εξουσιοδότησης του Περιφερειάρχη, κ. Πέτρου Τατούλη για την υπογραφή της παρούσας.
 3. Την υπ' αριθ. απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΟΤΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Α.Ε. περί έγκρισης σκοπιμότητας και των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης, καθώς και εξουσιοδότησης του Διευθύνοντος Συμβούλου, κ. Κωνσταντίνου Μπιτζή για την υπογραφή της παρούσας,
- συμφωνούνται και γίνονται αμοιβαίως αποδεκτά τα ακόλουθα εννέα (9) άρθρα με τα παραρτήματα (I,II,III) που τα συνοδεύουν :

1. Περιεχόμενο Προγραμματικής Σύμβασης

Η παρούσα σύμβαση είναι προγραμματική και περιέχει :

1. Προοίμιο - Σκοπός
2. Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης
3. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των Συμβαλλομένων
4. Προϋπολογισμός και Πόροι Χρηματοδότησης
5. Χρονοδιαγράμματα Υλοποίησης
6. Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης
7. Επίλυση Διαφορών
8. Τελικές Διατάξεις
9. Παραρτήματα

2. Προοίμιο - Σκοπός

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί το νοτιότερο χερσαίο άκρο της Ευρώπης. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της αποτελεί το έντονο ανάγλυφο του εδάφους της, ανάγλυφο που διαφοροποιείται τόσο μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων όσο και εσωτερικά σε κάθε μία από αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική θέση της Περιφέρειας Πελοποννήσου και τα γεωμορφολογικά της στοιχεία, οι μεταφορικές υποδομές και η προσπελασιμότητα εν γένει, αποτελούν κυρίαρχο στοιχείο της στρατηγικής της Περιφέρειας για δύο βασικούς λόγους : Αρχικά είναι κρίσιμης σημασίας προσέγγιση της στρατηγικής η σύνδεση των αστικών και παραγωγικών κέντρων της Περιφέρειας, αφ' ενός μεταξύ τους, αφ' ετέρου με την υπόλοιπη Χώρα και Ευρώπη.

Η αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας, η οποία προκύπτει μέσα από τις στοχευόμενες ενέργειές της, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην τουριστική δραστηριότητα, βασιζόμενη όμως σε ένα νέο τουριστικό πρότυπο, στο οποίο κυριαρχεί ο ήπιος εναλλακτικός τουρισμός εστιασμένος στον ορεινό φυσιολατρικό τουρισμό, στον πολιτιστικό τουρισμό και στον αγροτουρισμό.

Η πρόταση περιλαμβάνει τη δημιουργία ή / και ανάπτυξη τουριστικής υποδομής ήπιας μορφής, με στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Πελοποννήσου, τη βελτίωση των

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού αξιοποιώντας και αναδεικνύοντας το φυσικό περιβάλλον. Η υλοποίηση των ανωτέρω λαμβάνει υπόψη τη φέρουσα τουριστική ικανότητα, καθώς και τις προτεραιότητες τουριστικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένες περιοχές της Περιφέρειας (ιδιαίτερα σε εσωτερικές / ορεινές και ημιορεινές ζώνες).

Ενδεικτικά οι δράσεις αφορούν στη (v):

- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. περιηγητικός τουρισμός κ.λπ.)
- Αναβάθμιση υποδομών ορεινού, ημιορεινού τουρισμού
- Δημιουργία πυρήνων τουριστικής ανάπτυξης εσωτερικών ζωνών της Περιφέρειας

Ειδικότερα, στην εποχή μας, τα μονοπάτια έχουν εξελιχθεί σε ένα σημαντικό στοιχείο υπαίθριας αναψυχής, προσφέροντας στο σύγχρονο άνθρωπο μοναδικές ευκαιρίες επαφής με τη φύση και την ύπαιθρο, καθώς και για σωματική άσκηση και πνευματική ανάταση. Τα μονοπάτια υπαίθριας αναψυχής ορίζονται ως οργανωμένες υπαίθριες περιπατητικές διαδρομές, με συγκεκριμένο σκοπό και καθορισμένη αφετηρία και τέρμα, οι οποίες είναι ανοιχτές για ελεύθερη χρήση από το κοινό, φέρουν κατάλληλη σήμανση και βρίσκονται υπό συστηματική διαχείριση. Ταυτόχρονα, αποτελούν εργαλεία περιβαλλοντικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Παλιότερα, μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα και λίγο αργότερα, τα μονοπάτια στον τόπο μας εξυπηρετούσαν αποκλειστικά τη διακίνηση των ανθρώπων και ζώων, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο όπου και σήμερα διατηρούνται ακόμα αρκετά τέτοια μονοπάτια. Λόγω της σημασίας τους, πολλά από τα παλιά μονοπάτια αποτελούν υφιστάμενες κοινόχρηστες υποδομές πρόσβασης και είναι καταχωρημένα σε χάρτες της Ελληνικής Ομοσπονδίας Αναρρίχησης και Ορειβασίας. Σήμερα αρκετά έχουν αναβαθμιστεί αλλά απαιτούνται εργασίες καθαρισμών συντήρησης και κυρίως σήμανσης εξυπηρετώντας αποκλειστικά σκοπούς υπαίθριας αναψυχής.

Προκειμένου να καταστούν προσβάσιμα και ελκυστικά προς τους ενδιαφερόμενους και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα από εκπονηθείσες μελέτες, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν εργασίες καθαρισμού και σήμανσης περιπατητικών διαδρομών/μονοπατιών σε όλες τις Περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Η τήρηση στοιχειωδών αρχών και κανόνων στο σχεδιασμό και την βελτίωση των μονοπατιών είναι βασική προϋπόθεση για επίτευξη των στόχων της βελτίωσης ενός μονοπατιού και για εξοικονόμηση πόρων, ενώ ταυτόχρονα βοηθά στη μείωση των προβλημάτων συντήρησης και διαχείρισης. Επιπλέον, η σωστή οροσήμανση προσφέρει καλύτερη ποιότητα ενημέρωσης του επισκέπτη, αίσθημα ασφάλειας και μεγαλύτερη άνεση.

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις βρίσκονται σε απόλυτη αρμονία με το φυσικό περιβάλλον χωρίς καμία επίπτωση σε αυτό. Η συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς και τις τοπικές δραστηριότητες της περιοχής θα έχει σαν αποτέλεσμα την τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ελκυστικού τουριστικού πακέτου που θα προωθήσει και θα ενισχύσει σημαντικά την επισκεψιμότητα του προορισμού.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης και η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Α.Ε., αποφάσισαν να συμπράξουν προκειμένου να επιτευχθεί η ορθή, εμπρόθεσμη και άρτια υλοποίηση του παραπάνω έργου, καθώς και του σκοπού που η υλοποίηση αυτού εξυπηρετεί.

3. Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης

Αντικείμενο της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης αποτελεί η ανάδειξη των περιπατητικών διαδρομών και μονοπατιών των Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου καθώς και η σήμανση αυτών.

Πιο συγκεκριμένα θα πραγματοποιηθούν ενέργειες βελτίωσης της προσβασιμότητας του δικτύου μονοπατιών της Περιφέρειας Πελοποννήσου που περιλαμβάνουν εργασίες καθαρισμού, κλαδεύσεων και μικρές παρεμβάσεις αποκατάστασης πρόσβασης και αντιστήριξης κατά μήκος των διαδρομών όπου κριθεί αναγκαίο. Εν συνεχεία θα γίνει σηματοδότηση του δικτύου διαδρομών με την προμήθεια και χρήση πινακίδων σήμανσης και θέσης, πινακίδων αλλαγής κατεύθυνσης και πινακίδων πληροφόρησης τοποθετημένες σε χαρακτηριστικές θέσεις, με προσδιορισμό του σημείου εγκατάστασης και χρωματική αποτύπωση του ίχνους των περιπατητικών διαδρομών/μονοπατιών. Προβλέπεται επίσης και η προμήθεια ειδικού χρώματος σήμανσης για τις περιπτώσεις όπου δε θα καταστεί δυνατή η τοποθέτηση πινακίδας. Επιπλέον στο αντικείμενο της παρούσης περιλαμβάνονται και δράσεις προβολής και προώθησης του δικτύου των περιπατητικών διαδρομών/ μονοπατιών με τη δημιουργία ιστοχώρου και ηλεκτρονικών

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

υποδομών (δημιουργία και ανάρτηση περιεχομένου, διαχείριση χαρτών και διαδρομών, δημιουργία εικαστικών, δημιουργία και αρχική λειτουργία σελίδων κοινωνικής δικτύωσης - social media κ.λπ.). Ενδεικτικά αναφέρονται προτεινόμενες περιπατητικές διαδρομές/μονοπάτια ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Περιφερειακή Ενότητα Ν. Αρκαδίας:

1. Σύνδεση μονοπατιού Mainalon Trail με τα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Πελοποννήσου στην κατεύθυνση προς Αρχαία Ολυμπία
 - Περιπατητικά μονοπάτια όρους Μαίναλου
 - Περιπατητικά μονοπάτια Παρράσιου Πάρκου Αρκαδίας (Λύκαιο Όρος)
2. Περιπατητικά μονοπάτια όρους Πάρνωνα
3. Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 Αρκαδίας

Περιφερειακή Ενότητα Ν. Αργολίδας:

4. Περιπατητική διαδρομή Λεβίδι – Αρχαία Νεμέα – Μυκήνες – Επίδαυρος - Ερμιονίδα

Περιφερειακή Ενότητα Ν. Κορινθίας:

- Περιπατητικά μονοπάτια του όρους Ζήρεια (Μικρή και Μεγάλη)
- Περιπατητικά μονοπάτια Γερανείων Όρων

Περιφερειακή Ενότητα Ν. Λακωνίας:

- Περιπατητικά μονοπάτια όρους Ταυγέτου (Ανατολική πλευρά)
- Σύνδεση μονοπατιών όρους Πάρνωνα με τα μονοπάτια του όρους Ταυγέτου (Ανατολική πλευρά) με κατάληξη στο Ακρωτήριο Μαλέα

Περιφερειακή Ενότητα Ν. Μεσσηνίας:

- Περιπατητικά μονοπάτια όρους Ταυγέτου (Δυτική πλευρά)
 - Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών
- Στο Παράρτημα ΙΙΙ παρατίθεται αναλυτική περιγραφή και εξειδίκευση του Φυσικού Αντικειμένου της εν λόγω Προγραμματικής ανά περιοχή παρέμβασης (Περιφερειακή Ενότητα).

4. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των Συμβαλλομένων

Οι συμβαλλόμενοι φορείς αναλαμβάνουν τις παρακάτω υποχρεώσεις και δικαιώματα:

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αναλαμβάνει:

1. Να συνεισφέρει το επιστημονικό και στελεχιακό δυναμικό της για να συνδράμει στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης με ιδιαίτερη έμφαση στην προσπάθεια αποτελεσματικής κάλυψης των ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής.
2. Να προχωρήσει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την λήψη τυχόν αδειοδοτήσεων που θα απαιτηθούν κατά τη διάρκεια του Έργου
3. Να επιβλέπει τη σωστή υλοποίηση του έργου και να παρακολουθεί την πορεία εξέλιξης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.
4. Να μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού και την προβολή του Έργου, όπου αυτό απαιτείται
5. Να ορίσει τον εκπρόσωπό της με τον αναπληρωτή του στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 7 Να διαθέσει το ποσό, για το οποίο έχει δεσμευτεί.
6. Να διευκολύνει το έργο των φορέων, αναδόχων κλπ, οι οποίοι θα απασχοληθούν για την υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης, όπως ενδεικτικά με συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών, την πραγματοποίηση των αναγκαίων συνεργασιών κ.λ.π.
7. Να υποβοηθήσει Διοικητικά και Επιστημονικά σε οτιδήποτε απαιτηθεί για την άρτια και ορθολογική υλοποίηση του προγράμματος

Η Πελοπόννησος Α.Ε. αναλαμβάνει :

8. Την υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης πάντοτε με γνώμονα την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού καθώς και τη διασφάλιση της ασφαλούς διέλευσης του κοινού.
9. Να διαθέσει για το σκοπό αυτό το αναγκαίο προσωπικό, να προβεί στις αναγκαίες προμήθειες και να συνεργαστεί με εξωτερικούς συνεργάτες – εξειδικευμένες εταιρείες, προκειμένου να διασφαλιστεί η αρτιότητα στην υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης.
10. Την διαχείριση, διοίκηση της προγραμματικής σύμβασης και ειδικότερα:
 - Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ανάθεσης μελετών, υπηρεσιών, έργων και προμηθειών της, μπορεί να επιλέγει εξωτερικούς συνεργάτες για την υλοποίηση του προγράμματος, με βάση την πλέον συμφέρουσα προσφορά, για την άρτια και ορθολογική υλοποίηση του

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- Την παρακολούθηση της πορείας του προγράμματος και την ενημέρωση των μελών της επιτροπής σε κάθε φάση εκτέλεσης αυτών.
 - Την προετοιμασία με την έγκαιρη αποστολή του σχετικού ενημερωτικού υλικού των συνεδριάσεων της επιτροπής, προς την οποία παρέχει επίσης την αναγκαία γραμματειακή υποστήριξη.
 - Την διεκπεραίωση των ταμειακών συναλλαγών για την υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης (πληρωμές προμηθευτών, συνεργατών, εταιρειών κ.λ.π.).
 - Την αντιμετώπιση ζητημάτων οργανωτικού και διοικητικού χαρακτήρα
 - Την υποβοήθηση για την σύναψη συμπληρωματικών συμβάσεων εφόσον αυτές απαιτηθούν.
11. Να ορίσει τον εκπρόσωπό της με τον αναπληρωτή του στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 7.
 12. Να οργανώσει την υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης σε διαδικαστικό επίπεδο
 13. Να παρέχει αναλυτική ενημέρωση, σε όλες τις φάσεις εκτέλεσης του έργου, των μελών της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης και των εμπλεκόμενων αρμόδιων φορέων για την πορεία του, όποτε αυτό της ζητηθεί.
 14. Να διαθέτει τον αναγκαίο χώρο, που χρειάζεται, καθώς και την παροχή υπηρεσιών από τα διαθέσιμα στελέχη της στα γραφεία των υπηρεσιών που σχετίζονται με την υλοποίηση του έργου.
Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης αναλαμβάνει :
 15. Την παρακολούθηση των χρηματορροών της Προγραμματικής σύμβασης.
 16. Την εκταμίευση ποσών προς την Πελοπόννησος Α.Ε. για τις ανάγκες υλοποίησης της σύμβασης.
 17. Να ορίσει τον εκπρόσωπό του με τον αναπληρωτή του στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 7.

5. Προϋπολογισμός και Πόροι Προγράμματος

Ο συνολικός προϋπολογισμός της εκτέλεσης των προβλεπόμενων από το άρθρο 3 και το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της παρούσας Σύμβασης υπηρεσιών και εργασιών ανέρχεται στο ποσό του ενός εκατομμυρίου δέκα χιλιάδων ευρώ (1.010.000,00 €) συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.. Ο προϋπολογισμός των επιμέρους εργασιών αποτυπώνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Οι πόροι για την υλοποίηση της προγραμματικής σύμβασης θα προέρχονται από την Περιφέρεια Πελοποννήσου δια του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου, η οποία θα συνεισφέρει το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% (1.000.000,00 €) προερχόμενο από Εθνικούς Πόρους και συγκεκριμένα την ΣΑΕΠ 026 (αριθμός απόφασης ένταξης 935/2018 - αρ.πρ.84944/06-08-18) με τίτλο «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» και κωδικό έργου 2018ΕΠ02600011 και από την Πελοπόννησος Α.Ε., η οποία θα διαθέσει το ποσό των δέκα χιλιάδων ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% (10.000,00 €) προερχόμενο από τον προϋπολογισμό της αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης.

Το ποσό που συνεισφέρει η Περιφέρεια Πελοποννήσου δια του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου θα εκταμιεύεται προς της Πελοπόννησος Α.Ε. ως εξής :

- (α) το 50 % εντός ενός μήνα από την υπογραφή της παρούσας για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών εκκίνησης και αναγκών προετοιμασίας της υλοποίησης της Προγραμματικής Σύμβασης
- (β) το 25 % εντός τεσσάρων μηνών από την υπογραφή της παρούσης
- (γ) το 25 % εντός εννέα μηνών από την υπογραφή της παρούσης

6. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

- Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της παρούσας σύμβασης αφορά σε διάστημα ενός έτους (12 μήνες), από την υπογραφή της (ήτοι από τις/...../2018 έως τις/...../2019) και παρουσιάζεται αναλυτικά στο παράρτημα ΙΙ που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.
1. Το χρονοδιάγραμμα μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης ανάλογα με την πορεία του φυσικού αντικειμένου της Προγραμματικής Σύμβασης.

7. Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Για την παρακολούθηση εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης συστήνεται Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης, με έδρα την Τρίπολη.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από τους:

- κ....., εκπρόσωπο της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με αναπληρωτή τον κ.,,
 - κ., εκπρόσωπο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με αναπληρωτή τον κ.,,
 - κ., εκπρόσωπο της Πελοπόννησος Α.Ε., με αναπληρωτή τον κ.,
2. Αντικείμενο της Κοινής Επιτροπής είναι η παρακολούθηση της τήρησης των όρων της προγραμματικής σύμβασης, υποβολή της υλοποίησης του αντικειμένου αυτής, η επίλυση κάθε διαφοράς μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, σχετικής με την ερμηνεία των όρων ή τον τρόπο εφαρμογής.
 3. Πρόεδρος της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης ορίζεται ο εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ο Πρόεδρος έχει την ευθύνη σύγκλησης των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης καθώς και της υλοποίησης των αποφάσεων αυτής.
 4. Στην πρόσκληση της συνεδρίασης, γράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και ειδοποιούνται τα μέλη έγκαιρα με τον προσφορότερο τρόπο.
 5. Σε περίπτωση κωλύματος τακτικού μέλους της Επιτροπής να συμμετέχει, ειδοποιεί με ευθύνη του το νόμιμο αναπληρωτή του.
 6. Συγχρόνως, μαζί με την πρόσκληση αποστέλλεται κάθε αναγκαίο πληροφοριακό υλικό για ενημέρωση των μελών.
 7. Έργο της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης είναι η υλοποίηση της Προγραμματικής Σύμβασης, η εποπτεία της εκτέλεσης των προβλεπόμενων ενεργειών ως συνόλου και η λήψη αποφάσεων για κάθε ζήτημα που τυχόν δε ρυθμίζεται με τη σύμβαση αυτή.
 8. Η Κοινή Επιτροπή στο διάστημα υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης θα συνεδριάσει πέντε φορές τουλάχιστον ή οποτεδήποτε ζητηθεί από οποιοδήποτε μέλος αυτής, για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και παραλαβή του φυσικού αντικειμένου του έργου.
 9. Τα συμβαλλόμενα μέρη διατηρούν το δικαίωμα αλλαγής του εκπροσώπου τους στην Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή οφείλουν έγκαιρα να γνωστοποιήσουν την αλλαγή αυτή εγγράφως στα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη.
 10. Η επιτροπή πιστοποιεί τη πρόοδο του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης δια των παραδοτέων και εγκρίνει τις σχετικές εκταμιεύσεις προς την Πελοπόννησος Α.Ε.
 11. Η επιτροπή αποφασίζει για τυχόν τροποποιήσεις του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των αντικειμένων της σύμβασης, ανάλογα με την πορεία υλοποίησης.
 12. Η επιτροπή εγκρίνει με αιτιολογημένη και γραπτή απόφασή της την παράταση της χρονικής διάρκειας της προγραμματικής σύμβασης και σύμφωνα με τους όρους αυτής.
 13. Η επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη της και συνεδριάζει στα γραφεία της Πελοπόννησος Α.Ε..
 14. Η επιτροπή δύναται να πλαισιώνεται μετά από σχετική απόφασή της και από ειδικό προσωπικό, που έχει γνώση του αντικειμένου της σύμβασης. Το ειδικό αυτό προσωπικό θα καλείται Επιστημονική Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης και αποτελείται από τεχνικούς εκπροσώπους των μερών εκφράζοντας άποψη επάνω στα ειδικά επιστημονικά θέματα, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

8. Επίλυση Διαφορών

Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που αφορά στην εκτέλεση και ερμηνεία των όρων της παρούσας σύμβασης και που δε θα επιλυθεί από την Κοινή Επιτροπή παρακολούθησης της παρούσας σύμβασης, δύναται να επιλυθεί από τα αρμόδια Δικαστήρια της Τρίπολης.

9. Τελικές Διατάξεις

- Καμία τροποποίηση της προγραμματικής σύμβασης ή επέκταση της, λόγω ανάγκης εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών δεν αναγνωρίζεται χωρίς έγγραφο που υπογράφεται από εκπροσώπους των συμβαλλόμενων μερών που στην προκειμένη περίπτωση είναι τα μέλη της Κοινής Επιτροπής, τα οποία αποφασίζουν σχετικά.
- Η για οποιαδήποτε λόγο ή αιτία μη άσκηση των δικαιωμάτων ή παράλειψη υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος ή ανοχή καταστάσεων αντίθετων προς την προγραμματική σύμβαση ή καθυστέρηση στη λήψη μέτρων που προβλέπει η σύμβαση αυτή από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

μέρος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση των συμβαλλομένων μερών, από δικαιώματα ή απαλλαγές από υποχρεώσεις τους ή αναγνώριση δικαιωμάτων στα συμβαλλόμενα μέρη που δεν αναγνωρίζονται από την παρούσα.

- Η παράβαση οποιουδήποτε από τους όρους αυτής της σύμβασης, που θεωρούνται όλοι οι ουσιώδεις ή η παράβαση των διατάξεων του νόμου και της καλής πίστης από οποιονδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη, παρέχει στα υπόλοιπα το δικαίωμα να καταγγείλουν τη σύμβαση και να αξιώσουν κάθε θετική ή αποθεματική ζημιά τους.
- Σε περίπτωση ανατιολόγητης καθυστέρησης στην παράδοση του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης που θα ανατίθεται κατά περίπτωση και θα αναλαμβάνει η Ανώνυμη Αναπτυξιακή Εταιρεία Πελοπόννησος Α.Ε. ,πάνω από 30 εργάσιμες μέρες από τους χρόνους που τέθηκαν συνολικά, είναι δυνατόν να ζητηθεί από την Πελοπόννησος Α.Ε. να καταβάλλει για κάθε ημέρα πρόσθετης καθυστέρησης και μέχρι και 20 ημέρες, ποινική ρήτρα ίση με το ένα χιλιοστό της συμβατικής αμοιβής και μέχρι συνολικού ποσού που αντιστοιχεί ποσοστιαία στο 2% της συμβατικής αμοιβής αυτού.
- Αντίστοιχα, ο συμβαλλόμενος που έχει την ευθύνη της οικονομικής διαχείρισης και καταβολής των αναγκαιών πόρων, οφείλει να προβαίνει άμεσα και ανελλιπώς στις χρηματοδοτήσεις όπως ορίστηκαν κατά συγκεκριμένες φάσεις (άρθρο 5 της παρούσας σύμβασης). Παρομοίως καθυστέρηση πληρωμής 30 ημερών μετά την έγκριση πληρωμής από την Κοινή Επιτροπή (Κ.Ε.), αποτελεί αιτία για αναστολή εργασιών και καταβολή τόκων υπερημερίας με ημερομηνία έναρξης 60 ημέρες μετά την εγκριτική απόφαση πληρωμής από την Κ.Ε. της σύμβασης. Κατά την περίπτωση αυτή, αυτοδικαίως, χορηγείται ισόχρονη παράταση στην υλοποίηση του αντικείμενου της σύμβασης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Η Κ.Ε. Παρακολούθησης της σύμβασης αποφαινεται, κατόπιν σχετικής αίτησης της Πελοπόννησος Α.Ε., για την αναγνώριση αποζημίωσης για τυχόν θετικές ζημιές, μη οφειλόμενες σε δική της υπαιτιότητα.
- Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης, η Πελοπόννησος Α.Ε. είναι υποχρεωμένη να παραδώσει όλα τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της και αφορούν στο αντικείμενο που έχει αναλάβει, τα οποία αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- Ταυτόχρονα ο συμβαλλόμενος που είναι υπεύθυνος για την οικονομική διαχείριση και καταβολή των αναγκαιών πόρων υποχρεούται να της καταβάλει το ποσό που αντιστοιχεί στις υπηρεσίες που προσέφερε, συμψηφίζοντάς το με τα ποσά που έχει ήδη καταβάλλει .
- Η διαδικασία καταγγελίας της σύμβασης προϋποθέτει την έγγραφη ειδοποίηση του συμβαλλόμενου ώστε να απαντήσει εγγράφως και σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 20 ημέρες από την παραλαβή τη έγγραφης ειδοποίησης.

Αυτά συμφώνησαν, συνομολόγησαν και συναποδέχθηκαν τα συμβαλλόμενα μέρη, σε απόδειξη των οποίων συντάχθηκε η παρούσα και υπογράφεται σε δύο (2) πρωτότυπα, έλαβε δε κάθε συμβαλλόμενος από ένα.

Τα συμβαλλόμενα μέρη

**Για την
Περιφέρεια Πελοποννήσου**

**Για το
Περιφερειακό Ταμείο
Ανάπτυξης της Περιφέρειας
Πελοποννήσου**

**Για την
Πελοπόννησος Α.Ε.**

**Ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου
κ. Πέτρος Τατούλης**

**Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
Περιφερειάρχης Πελοποννήσου
κ. Πέτρος Τατούλης**

**Ο Διευθύνων Σύμβουλος
κ. Κωνσταντίνος Μπιτζής**

Παράρτημα Ι

1. Κατηγορίες Εργασιών – Συμμετοχή Φορέων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΚΟΣΤΟΣ € (ΕΥΡΩ) συμπ. ΦΠΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		100,00%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ/Προμήθεια και χρήση πινακίδων σήμανσης και θέσης, πινακίδων αλλαγής κατεύθυνσης και πινακίδων πληροφόρησης τοποθετημένες σε χαρακτηριστικές θέσεις, Προμήθεια ξυλείας για τη διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα	400.000,00 €	39,60%
Εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά καθώς και καθαρισμό αντίστοιχου ανάντι πρानούς, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.	400.000,00 €	39,60%
Δράσεις προβολής και προώθησης του δικτύου των περιπατητικών διαδρομών/ μονοπατιών με τη δημιουργία ιστοχώρου και ηλεκτρονικών υποδομών	80.000,00 €	7,92%
Διοικητική Υποστήριξη	80.000,00 €	7,92%
Απρόβλεπτες Δαπάνες	50.000,00 €	4,95%
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	1.010.000,00 €	100,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1	ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Α.Ε.
ΚΟΣΤΟΣ	806.451,61 €	8.064,52 €
ΦΠΑ	193.548,39 €	1.935,48 €
ΥΠΟΣΥΝΟΛΑ	1.000.000,00 €	10.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	1.010.000,00 €	

Παράρτημα ΙΙ
Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΜΗΝΕΣ											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.Χάραξη ίχνους διαδρομών												
2. Εργασίες καθαρισμού/εκθαμνώσεων/αντιστήριξης διαδρομών												
2.Προμήθεια υλικών σήμανσης διαδρομών												
3.Τοποθέτηση και εγκατάσταση πινακίδων σήμανσης διαδρομών												
4.Προβολή και προώθηση δικτύου διαδρομών												

Παράρτημα ΙΙΙ

Ανάλυση/Εξειδίκευση Φυσικού Αντικειμένου ανά περιοχή παρέμβασης

- **Περιφερειακή Ενότητα Ν. Αργολίδας:**

Ο Νομός Αργολίδας βρίσκεται βορειοανατολικά της Πελοποννήσου. Συνορεύει βόρεια με το Νομό Κορινθίας, δυτικά και νότια με το Νομό Αρκαδίας, νοτιοανατολικά βρέχεται από τον αργολικό κόλπο και βορειοανατολικά από τον Σαρωνικό κόλπο. Το βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Αργολίδας (η επαρχία Τροιζηνίας και τα νησιά Πόρος, Ύδρα, Σπέτσες, Δοκό) υπάγεται στο Νομό Αττικής. Σημαντικές τοποθεσίες που περιλαμβάνει ο νομός είναι το Άργος, οι Μυκήνες (στα αρχαία Ελληνικά Αἰ Μυκήναι), η Επίδαυρος, το Μέρμπακα (Αγία Τριάδα Αργολίδος) και το Ναύπλιο (Παλαμήδι).

Ο νομός Αργολίδας είναι ένας από τους δημοφιλέστερους προορισμούς για επισκέπτες που θέλουν να θαυμάσουν ανεκτίμητα αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία και να ζήσουν από κοντά τη μαγεία του αρχαίου πολιτισμού της Ελλάδας. Η περιφερειακή ενότητα διαιρείται στους εξής τέσσερις δήμους Δ. Άργους – Μυκηνών, Επιδαύρου, Ερμιονίδος και Ναυπλίων.

Το δίκτυο των μονοπατιών διαχωρίζεται σε δυο μεγάλες περιηγητικές ενότητες με σημεία αναφοράς της πρώτης το χωριό Καρυά καταλήγοντας στην πόλη του Άργους. Την δεύτερη με αρχή τον αρχαιολογικό χώρο Μυκήνες, το Αραχναίο όρος καταλήγοντας στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου και τις δυο ανεξάρτητες διαδρομές Φούρνοι- Φαράγγι Καταφυκίου- Φούρνοι και την διαδρομή προς τη Μονή Αυγού.

Οι διαδρομές μονοπατιών προς ανάδειξη και σήμανση, συνολικού μήκους περί τα 170,00 χλμ. και χωρίζονται σε δυο δίκτυα σύμφωνα με την διοικητική και γεωγραφική τους θέση.

- **Πρώτο Δίκτυο περιηγητικών μονοπατιών (Δυτικό Δίκτυο) της Π.Ε. Αργολίδας (συνολικού μήκους 64 χλμ.)**

Ξεκινά από την τοπική κοινότητα Καρυάς και διαχωρίζεται σε δυο περιηγητικές διαδρομές που θα έχουν εφεξής τις ονομασίες Δευτερεύουσα κόκκινη κυκλική διαδρομή μήκους 11,50χλμ (Καρυά – Αρτεμισίο-Καρυά), και η Μπλε διαδρομή μήκους 52,50 χλμ. (Καρυά-Άργος).

Η διαδρομή αρχεται από την κεντρική πλατεία του χωριού Καρυά που βρίσκεται σε υψόμετρο 685μ. περίπου και κινείται ανηφορικά με κατεύθυνση δυτική, έπειτα από λίγα μετρά εισέρχεται στο πλατανόδασος της περιοχής, κατά τη διάρκεια της διαδρομής μας μέσα στο δάσος όπου βρίσκονται παραδοσιακοί νερόμυλοι και φυσικές πηγές που κάποιες είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Το μονοπάτι εξέρχεται από το πλατανόδασος έπειτα από 1000μ. περίπου και οι υστέρα συνεχίζει την πορεία του βορειοδυτικά μέσα από δασική οδό και σε 380 μ. διακρίνεται το εκκλησάκι του προφήτη Ηλίας σε υψόμετρο 997 μ.

Η διαδρομή κινείται δυτικά και σε 800 μ. περίπου διασταυρώνεται με την επαρχιακή οδό Νεστάνη – Καρυά στα 1080 μ. υψόμετρο όπου συνεχίζει στην οδό για 800 μ. περίπου κινούμενη δυτικά. Στη συνέχεια εισέρχεται στο μονοπάτι και κινείται νότια στο Όρος Αρτεμισίου μέχρι την ψηλότερη κορυφή Μαλεβός σε υψόμετρο 1771 μ. ύστερα κατευθύνεται νοτιοανατολικά όπου και ξεκινά η κατάβαση εν συνεχεία διέρχεται από την πηγή Κουρούτας στα 1381μ. υψόμετρο και προχωρά προς το εκκλησάκι της Παναγίας. Ύστερα το μονοπάτι εισέρχεται στην επαρχιακή οδό Καρυά - Νεστάνης για 300 μ. περίπου και μετά κινείται και πάλι νοτιοανατολικά για 660 μ. όπου και κλείνει η κυκλική διαδρομή. Στη συνέχεια μέσα από τα καλντερίμια του χωριού, καταλήγουμε στην κεντρική πλατεία όπου είναι και το σημείο έναρξης της διαδρομής.

Η δεύτερη διαδρομή, συνολικού μήκους 52,50 χλμ., ξεκινά από την Τοπική κοινότητα Καρυάς και καταλήγει στην πόλη του Άργους (κάστρο Λάρισας). Η διαδρομή των 52,50 χλμ. επιμερίζεται σε μικρότερες. Αρχικά ξεκινά από το κεντρικό σημείο της πλατείας της Καρυάς στα 684 μ. υψόμετρο και κινείται δυτικά σε κοινοτική οδό για 800 μ. περίπου, όπου στην έξοδο διασταυρώνεται με την επαρχιακή οδό Καρυά –Άργους. Για 1.800 μ. κινείται στην επαρχιακή οδό πάλι δυτικά όπου εισέρχεται σε αγροτική οδό. Η κατεύθυνση παραμένει δυτική και σε 3.200μ. (κόμβος Γαλάτη) εισέρχεται σε μονοπάτι (υψόμετρο 486 μ.). Πριν το χωριό Βρούστι που βρίσκεται σε υψόμετρο 655 μ. εισερχόμαστε πάλι σε κοινοτική ασφάλτινη οδό. Η διαδρομή διέρχεται μέσα από αγροδοασικές περιοχές και από ορισμένα οροπέδια διακρίνεται ο αργολικός κόλπος.

Η διαδρομή συνεχίζει με κατεύθυνση προ το χωριό Χούνη σε υψόμετρο 165 μ. και καλύπτει απόσταση 7,30 χλμ. Το μωσαϊκό εδάφους αλλάζει σε αυτό το μονοπάτι και μετατρέπεται από ημιορεινό σε αγροτικό. Το τμήμα αυτό καταλήγει στην επαρχιακή οδό Αργούς – Νεστάνης (οικισμός Χούνη) .

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Εν συνεχεία με κατεύθυνση βορειοανατολική και σε απόσταση 10,20 χλμ. καταλήγει στο κάστρο του Άργους ή Λάρισας διασχίζοντας μια κυκλική διαδρομή ανατολικά και υστέρη νοτιοδυτικά περιμετρικά του λόφου κλείνοντας την διαδρομή γύρω από το λόφο που δεσπόζει το κάστρο "Λάρισα" σε υψόμετρο 289 μ.. Η περιπατητική διαδρομή διέρχεται από την παναγία την Πορτοκαλούσα και την εκκλησιά των Αγίων Αναργύρων και τη Μονή Αγίας Μαρίας.

- **Δεύτερο Δίκτυο περιηγητικών μονοπατιών (Βόρειο Δίκτυο) της Π.Ε. Αργολίδας**

Η πρώτη διαδρομή θα αρχίζει από τον αρχαιολογικό χώρο Μυκηνών, θα κινείται ανατολικά και θα καταλήγει στο χωριό Αραχναίο καλύπτοντας απόσταση 35,20χλμ..

Η συγκεκριμένη διαδρομή διέρχεται από τους οικισμούς Προσύμνη, Αμυγδαλίτσα, Μιδέα και καταλήγει στο Αραχναίο. Η περιπατητική διαδρομή επιμερίζεται σε μικρότερες.

Η πρώτη έχει ως αφετηρία τον αρχαιολογικό χώρο των Μυκηνών και στη συνέχεια το μονοπάτι έχει κατεύθυνση βορειοανατολική μέχρι το βουνό Κοντοβούνι σε υψόμετρο 510μ. μέτρων όπου και ξεκινά η νοτιοανατολική κατάβαση προς το χωριό Προσύμνη που βρίσκεται σε υψόμετρο 250μ. Η διαδρομή είναι 11,70χλμ.

Η δεύτερη διαδρομή ξεκινά από τη Προσύμνη κινείται νότια και σχεδόν κάθετα στον ορεινό όγκο "ράχη Καλογήρου" καταλήγοντας οικισμό Αμυγδαλίτσα που έχει υψόμετρο 260 μ. καλύπτοντας 5,40χλμ.

Η προτελευταία διαδρομή ξεκινά από το χωριό Αμυγδαλίτσα και κινείται νότια και παράλληλα με την τον επαρχιακό δρόμο Ναυπλίου - Προσύμνη στη συνέχεια διανύοντας ανατολικά μια απόσταση περίπου 1.000 μ. μέσα από ασφάλτινη κοινοτική οδό καταλήγει στον οικισμό Μιδέα. Η απόσταση συνολικά είναι 3,70 χλμ.

Η τελευταία διαδρομή αρχίζει από το χωριό Μιδέα και κινείται ανατολικά και σε απόσταση 14,40 χλμ καταλήγει στο χωριό Αραχναίο στους πρόποδες του ομώνυμου Όρους. Στη πορεία αυτού του τμήματος υπάρχει το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη στα 338 μ. και ανατολικά το Αραχναίο Όρος.

Η Δευτερεύουσα διαδρομή ξεκινά από το χωριό Μιδέα που βρίσκεται σε υψόμετρο 130μ. υστέρη κινείται νότια και παράλληλα με τα κοινοτικό δρόμο καταλήγοντας στον επαρχιακό δρόμο Αραχναίου - Άργους και συνεχίζεται η διαδρομή ανατολικά μέχρι την είσοδο στο φαράγγι Καράμπαμπα διασχίζοντας το φαράγγι βορειοανατολικά καταλήγει στην Ιερά Μονή Παναγίας Ταλαντίου που έχει χτιστεί μέσα στους Βυζαντινούς χρόνους. Στο τέλος του μονοπατιού διασταυρώνεται με την πορεία Μυκήνες - Αραχναίου. Η απόστασης καλύπτει μήκος 11,80χλμ.

Το μονοπάτι ξεκινά από το χωριό Αραχναίο και κινείται βορειοανατολικά διασχίζοντας δασική περιοχή καλυπτόμενη από χαμηλή θαμνώδη δασική βλάστηση που βρίσκεται μέχρι την κορυφή Τραπεζόνας σε υψόμετρο 1.112μ. Η διαδρομή υστέρη περιλαμβάνει την κατάβαση νοτιοδυτικά μέχρι να διασταυρωθεί με την μπλε διαδρομή Μυκήνες - Αραχναίο. Ύστερα το μονοπάτι κατευθύνεται ανατολικά και ύστερα πάλι νότια από την κορυφή του Όρους στα πεδινά και καταλήγει στη κωμόπολη του Λυγουριού που βρίσκεται σε υψόμετρο 350μ. περίπου.

Τέλος η τελευταία διαδρομή ,συνολικού μήκους 4,4χλμ., θα έχει ως αφετηρία το κέντρο της κωμόπολης και εν συνεχεία με κατεύθυνση νοτιοδυτική παράλληλα με την επαρχιακή οδό θα καταλήγει στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Επιδαύρου που βρίσκεται σε υψόμετρο 320μ.

Το τελευταίο δίκτυο μονοπατιών της Π.Ε. Αργολίδας συμπληρώνεται από 2 ανεξάρτητες διαδρομές που καλύπτουν συνολικό μήκος 17,70χλμ. Η πρώτη διαδρομή ξεκινά από το χωριό Φούρνοι που βρίσκεται σε υψόμετρο 110μ. και κινείται ανατολικά ακολουθώντας κυκλική πορεία 11,20χλμ. μέχρι να καταλήξει στο σημείο έναρξης. Έχει κατεύθυνση ανατολική και εντός αγροτικών περιοχών εισέρχεται στο φαράγγι Καταφύκι και κινείται παράλληλα σε αυτό. Εντός της διαδρομής διακρίνεται το εκκλησάκι του Αγίου Νικόλαου. Στην έξοδο από τα φαράγγι το μονοπάτι κινείται νότια και στη συνέχεια κινείται πάλι δυτικά για να καταλήξει στο χωριό Φούρνοι που είναι και το σημείο έναρξης. Η δεύτερη διαδρομή ξεκινά από τον επαρχιακό δρόμο Ναυπλίου - Τραχιάς , 1400μ. βορειοανατολικά του οικισμού Άνω Καρναζέικα σε υψόμετρο 85μ. Το μονοπάτι κινείται ανατολικά και παράλληλα στο ποταμό Ράδο και καταλήγει στο Μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου που ονομάζεται και Αυγό σε υψόμετρο 312μ. Η απόσταση είναι 6,50χλμ.

- **Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών**
- **Προτεινόμενες Εργασίες**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Οι εργασίες που προτείνονται αφορούν στην σήμανση των διαδρομών αλλά και στην απαραίτητη σήμανση σε κομβικά σημεία. Επίσης έχουν προσδιοριστεί σημεία που είναι απαραίτητοι οι καθαρισμοί για την διευκόλυνση της διάσχισης. Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών ακολουθήθηκε επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων. Οι προτάσεις επέμβασης θα διαχωριστούν σε δύο ενότητες δικτύου μονοπατιών σύμφωνα με την Γεωγραφική τους θέσεις. Το πρώτο δίκτυο συμπεριλαμβάνει τις διαδρομές Καρυά –Αρτεμίσιο-Καρυά και Καρυά –Αργος και εφεξής θα ονομάζεται Δυτικό Δίκτυο. Το δεύτερο θα δίκτυο ονομάζεται βόρειο δίκτυο μονοπατιών με κύριο Άξονα την διαδρομή Μυκήνες – Αραχναίο – Αρχαία Επίδαυρο.

Προτεινόμενα έργα κατά μήκος των Δικτύων μονοπατιών

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους με εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Κλάδευσης στο ύψος των 2,50 μ. για την καλύτερη πρόσβαση των περιηγητών στις διαδρομές.
- Κατασκευή αναβαθμών (σκαλιά) με ξύλινους κορμούς
- Τοποθέτηση πινακίδων: με χάρτες και πληροφορίες διαδρομών, ενημέρωσης για θέα, χλωρίδας και πανίδας, πληροφορίες, κατεύθυνσης, για θέση κτλ.
- Πινακίδες σήμανσης μονοπατιών/Σήμανση πάνω σε βράχους με το χρώμα του εκάστοτε μονοπατιού
- Διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα

• Περιφερειακή Ενότητα Ν. Αρκαδίας:

1. Όρος Μαίναλο

Η περιοχή ενδιαφέροντος βρίσκεται στην Πελοπόννησο, στο Νομό Αρκαδίας. Πιο συγκεκριμένα αυτή αφορά το Όρος Μαίναλο το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου και καταλαμβάνει σχεδόν όλο τον βόρειο νομό Αρκαδίας με υψηλότερο σημείο τα 1981 μέτρα. Συγκροτείται από δύο παράλληλα τμήματα, το ανατολικό Μαίναλο και το δυτικό Μαίναλο, με γενική κατεύθυνση από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά. Περιβάλλεται, στα ανατολικά από τα όρη Ολίγυρτος, Τραχύ, Λύρκειο και Αρτεμίσιο, βόρεια από τα Αροάνια και τον Ερύμανθο, δυτικά από την Μίνθη και το Λύκαιο και νότια από τον Ταΰγετο και τον Πάρωνα.

Το ορειβατικό καταφύγιο του Μαινάλου «Πάνος Αλεξόπουλος» βρίσκεται στο οροπέδιο της Οστρακίνας σε υψόμετρο 1600 μέτρα, κάτω από την υψηλότερη κορυφή του Μαινάλου (Προφήτης Ηλίας 1981 μ.). Ανήκει στον Ε.Ο.Σ. Τρίπολης και απέχει 162 χλμ. από την Αθήνα, 120 χλμ. από την Καλαμάτα, 90 χλμ. από τη Σπάρτη και το Ναύπλιο και μόλις 30 χλμ από την Τρίπολη. Βρίσκεται στο δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Λεβιδίου και απέχει από το χωριό Κάψια 12 χλμ, από το Λεβίδι 16 χλμ, από τη Βυτίνα 12 χλμ και από τη Δημητσάνα 30 χλμ. Η προσέγγιση στην περιοχή του καταφυγίου γίνεται με δύο τρόπους. Ο πρώτος είναι από το χωριό Άνω Καρδάρα και ο δεύτερος από τη Βυτίνα.

Τα μονοπάτια που θα βρεθεί ο πεζοπόρος παρέχουν τη δυνατότητα να θαυμάσει περιοχές εξαιρετικής ομορφιάς όπως το φαράγγι του Λούσιου με τις μονές και τα ιερά του, το διάσελο της Δημητσάνας, το μυστικό Αρκουδόρεμα, κτλ. Οι εργασίες περιλαμβάνουν καθαρισμούς του καταστρώματος των μονοπατιών με τοπικές κλαδεύσεις θάμνων και χαμηλών κλαδιών δένδρων, κοπή και άρση πεσμένων κορμών δένδρων, άρση λιθοπτώσεων και τοπικές διαμορφώσεις της κοίτης των μονοπατιών (εκσκαφές δια χειρών, αντιστηρίξεις με ξηρολιθιά κλπ) καθώς και σήμανση επί στύλων, επί δένδρων και επί βράχων.

Το παρόν έργο υποστηρίζει την αναπτυσσόμενη τουριστική δραστηριότητα στην περιοχή, στην οποία δεσπόζει το Όρος Μαίναλο. Ειδικότεροι στόχοι του έργου είναι η δημιουργία και η επίτευξη:

1. Ενός λειτουργικού δικτύου μονοπατιών που θα καθίσταται μοχλός ανάπτυξης της ορειβασίας ως πολιτιστικού αγαθού, και ταυτόχρονα μια συμβατή προς το περιβάλλον και τις αξίες του οικοτουριστική δραστηριότητα.
2. Ενός δικτύου μονοπατιών σε συνδυασμό με ένα περιβάλλον αυθεντικό που δύναται να προσελκύσει και να στηρίξει δραστηριότητες εναλλακτικού αθλητισμού (ορεινή ποδηλασία, ορεινός μαραθώνιος, ορειβατικό σκι κλπ.).
3. Δυνατότητα γρήγορης πρόσβασης δασωτικών μέσων αλλά και πεζοπόρων τμημάτων πυροπροστασίας, συμβάλλοντας στο μέγιστο βαθμό όχι μόνο στην πρόληψη αλλά και στην καταστολή δασικών πυρκαγιών.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

4. Προσβασιμότητα με τη μικρότερη επιπρόσθετη επέμβαση για το φυσικό περιβάλλον και ανάδειξη των περιοχών φυσικού κάλους και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Το κυρίως δίκτυο μονοπατιών απαρτίζεται από τις εξής διαδρομές:

- Το πρώτο μονοπάτι στο εξής θα ονομάζεται κίτρινη διαδρομή: Βλαχέρνα – Βυτίνα – Πυργάκι – Ελάτη – Στεμνίτσα.
- Το δεύτερο μονοπάτι στο εξής θα ονομάζεται κόκκινη διαδρομή: Λεβίδι – Οστρακίνα – Αλωνίσταινα – Περδικαίικα – Δημητσάνα – Ατσίχωλος - Καρύταινα
- Το τρίτο μονοπάτι στο εξής θα ονομάζεται πορτοκαλί διαδρομή: Βλαχέρνα – Οστρακίνα – Καρδαράς – Ροεινό – Πιάνα – Σύρνα – Ψάρι.
- Το τέταρτο μονοπάτι στο εξής θα ονομάζεται μπλε διαδρομή: Βαλτεσινίκο – Ελάτη – Αρκουδόρεμμα – Μανταίικα – Συλίμνα – Τρίπολη.
- Το πέμπτο μονοπάτι στο εξής θα ονομάζεται πράσινη διαδρομή: Βαλτεσινίκο – Νυμφασία – Βυτίνα – Αλωνίσταινα – Ροεινό – Κάψια – Τρίπολη.

Αξίζει να σημειωθεί πως τμήματα των διαδρομών του πράσινου, πορτοκαλί και κίτρινου μονοπατιού, συμπίπτουν – αποτελώντας τμήματα, του **Ευρωπαϊκού μονοπατιού E4**.

Συγκεκριμένα συμπίπτουν τα τμήματα:

- Τρίπολη – Ροεινό (πράσινη διαδρομή),
- Ροεινό – Καρδαράς (πορτοκαλί διαδρομή),
- Καρδαράς – Κάπελη (πορτοκαλί διαδρομή),
- Κάπελη – Βυτίνα (κίτρινη διαδρομή)
- Βυτίνα – Νυμφασία (πράσινη διαδρομή).

Επιπροσθέτως μία ακόμα ενδεικτική διαδρομή που προτείνεται και αποτελεί συνέχεια της κίτρινης διαδρομής είναι η ακόλουθη:

1. Στεμνίτσα (Menalon Trail) – Παλαιοχώρι Δημητσάνας – Ζάτουνα – Βλόγγος – Ράφτη – Παλούμπα – Λουτρά Ηραίας – Πυρρί – Τριποταμιά (Μπελέσι) – Κατεύθυνση προς Αρχαία Ολυμπία.

• **Προτεινόμενες Εργασίες**

Οι εργασίες που προτείνονται αφορούν στην σήμανση των διαδρομών αλλά και στην απαραίτητη σήμανση σε κομβικά σημεία. Επίσης έχουν προσδιοριστεί σημεία που είναι απαραίτητοι οι καθαρισμοί για την διευκόλυνση της πρόσβασης. Τέλος, έχουν οριστεί σημεία στα οποία προτείνονται ήπιες παρεμβάσεις ούτως ώστε να ενισχυθεί η λειτουργικότητα του δικτύου των μονοπατιών. Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών ακολουθήθηκε επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων.

Κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών προτείνονται:

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά καθώς και καθαρισμό αντίστοιχου ανάντι πρανούς, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Τοποθέτηση πινακίδων: με χάρτες και πληροφορίες διαδρομών, ενημέρωσης θέσης, κατεύθυνσης,
- Χρωματισμοί πάνω σε βράχους
- Τοποθέτηση συρματόσχοινου σε επισφαλή περάσματα
- Διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα

✓ **Μονοπάτια Παρράσιου Πάρκου**

Τα Παρράσια Μονοπάτια σχηματίζουν έναν μεγάλο πεζοπορικό κύκλο γύρω από το Λύκαιο Όρος και περιτρέχουν την αρχαία Παρρασία. Η διαδρομή έχει σαν αφετηρία και τερματικό στην Καρύταινα, αλλά ως κυκλική μπορεί να έχει οποιαδήποτε αφετηρία. Επιπλέον της κεντρικής χάραξης, υπάρχουν πολλά παρακλάδια που οδηγούν σε γειτονικά χωριά ή άλλους προορισμούς (όπως ο αρχαιολογικός χώρος του Λυκαίου ή του Επικούρειου Απόλλωνα) ή γεφυρώνουν συντομεύσεις ανάμεσα στους κόμβους του ίδιου του δικτύου.

Ο μεγάλος αυτός κύκλος γύρω από το Λύκαιο όρος σχεδιάστηκε ώστε να περνά από τα παρακάτω 16 χωριά:

Καρύταινα / Κάτω Κωτύλιο / Κωτύλιο, Παλάτου / Σκληρού / Αμπελιώνα / Νέδα / Βάστας / Δασοχώρι / Ίσαρη / Πετροβούνι / Λυκόσουρα / Καστανοχώρι / Ίσωμα Καρυών / Κυπαρισσία / Μαυριά

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

κεντρική όδευση αποτελείται από 8 τμήματα, που μπορούν να θεωρηθούν ως ημερήσιες διαδρομές, συνολικού οριζοντιογραφικού μήκους 87.1 χλμ. Το ανηγμένο επί του αναγλύφου μήκος (λαμβανομένων δηλ. υπόψη και των υψομετρικών διαφορών) είναι, ως αναμένετο λόγω του έντονου αναγλύφου, μεγαλύτερο και εκτιμάται σε 90 χλμ.

Τα 8 τμήματα είναι:

- Καρύταινα- Κωτύλιο. Περνά από τα Πανταζαίικα και το Κάτω Κωτύλιο.
Μήκος: 9770 m, χρόνος: 5h00.
- Κωτύλιο-Σκληρός. Περνά από του Παλάτου. Διακλάδωση για Ανδρίτσεινα, αρχ. Χώρο Λυκαίου και ναό Επικούρειου Απόλλωνα.
Μήκος: 14980 m, χρόνος: 6h00.
- Σκληρός-Νέδα. Περνά από την Αμπελιώνα. Διακλάδωση για ναό του Πανός.
Μήκος: 6830 m, χρόνος: 3h00.
- Νέδα-Βάστας. Διακλάδωση για χωριό Λύκαιο και κορυφή όρους Τετράζι.
Μήκος: 10700 m, χρόνος: 4h30.
- Βάστας-Ίσαρη. Περνά από την Αγία Θοδώρα και το Δασοχώρι.
Μήκος: 11852m, χρόνος: 5h30.
- Ίσαρη-Λυκόσουρα. Διακλάδωση για χωριό Πετροβούνι και τον αρχ. χώρο της Λυκόσουρας.
Μήκος: 6958m, χρόνος: 3h00.
- Λυκόσουρα-Ίσωμα Καρυών. Περνά από τη γέφυρα Μπούτουνα, τον Άγιο Κωνσταντίνο, το Χάνι Παγανού και το Καστανοχώρι. Διακλάδωση για ναό Παρράσιου Απόλλωνα και κάστρο Σκορτών.
Μήκος: 14520 m, χρόνος: 6h00.
- Ίσωμα Καρυών-Καρύταινα. Περνά από τα Κυπαρίσσια και τα Μαυριά και δίπλα από την κοίτη του Αλφειού. Διακλάδωση για φαράγγι Αλφειού, κάστρο Καρύταινας.
Μήκος: 11510 m, χρόνος: 5h00.

Το ανώτερο υψόμετρο διέλευσης της διαδρομής είναι 1205 μ. και το κατώτερο 228 μ. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι η διαδρομή είναι σχεδόν ελεύθερη χιονόπτωσης και μπορεί να αξιοποιηθεί σχεδόν 365 μέρες το χρόνο.

Η συνολική υψομετρική διαφορά των αναβάσεων (άθροισμα όλων των αναβάσεων) είναι 6152 μ., ενώ ακριβώς ίδια είναι και η υψομετρική διαφορά καταβάσεων (αφού πρόκειται για κυκλική διαδρομή). Η συνολική υψομετρική διαφορά (ανάβαση και κατάβαση) είναι εύλογα 12304 μ. Οι τιμές αυτές, χωρίς να είναι ασήμαντες, διαμορφώνουν την εικόνα ενός σχετικά ομαλού πεζοπορικού πεδίου και μιας διαδρομής που μπορεί να θεωρηθεί ότι απευθύνεται σε όλους.

Ο χρόνος που απαιτείται για την πλήρη διάσχιση όλης της διαδρομής εκτιμάται σε 38 ώρες. Η εκτίμηση αυτή, όπως και οι χρονοαποστάσεις των επιμέρους τμημάτων, βασίζεται σε ιδιωτικό αλγόριθμο υπολογισμού που λαμβάνει υπόψη το μήκος, την κλίση, την επιβάρυνση λόγω διάρκειας και την επιβάρυνση λόγω της βατότητας των μονοπατιών (θεωρουμένων ως ανοιχτών και ελεύθερων από εμπόδια της βλάστησης ή άλλα). Αυτή η τελευταία παράμετρος θα βελτιωθεί με την συντήρηση και βελτίωση ορισμένων τμημάτων.

Τα τμήματα έχουν μήκη που κυμαίνονται από 6830 έως 14980 μ. και χρονοαποστάσεις από έως 3 έως 6 ώρες. Η εναλλαγή συντομότερων με μεγαλύτερα τμήμα δίνει στον πεζοπόρο την ευκαιρία ανάπαυσης και επίσκεψης άλλων σημείων ενδιαφέροντος κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας.

• Προτεινόμενες Εργασίες

Πρόκειται να πραγματοποιηθούν εργασίες για την συντήρηση υπάρχοντος μονοπατιού μικρού πλάτους και σχετικά μικρών κλίσεων. Ο καθαρισμός των υφιστάμενων μονοπατιών είναι απαραίτητος ώστε να αποκατασταθούν μονοπάτια που συνέδεαν οικισμούς ή χρήσεις και έχουν κλείσει από τη βλάστηση ή έχουν κατακλυσθεί από πέτρες. Οι εργασίες θα αφορούν στην αφαίρεση ξερών κατακείμενων ξυλωδών προϊόντων (κλαδιά, κορμοί) και λίθων, τα οποία δημιουργούν πρόβλημα στην ομαλή πεζοπορία ή μπορούν να προκαλέσουν ατυχήματα.

Παράλληλα θα γίνει αφαίρεση νέων θάμνων που έχουν φυτρώσει στο ίχνος του μονοπατιού, κλάδεμα των δέντρων που εμποδίζουν την ομαλή πεζοπορία και τεμαχισμός και απομάκρυνση πεσμένων κορμών. Όλα τα προϊόντα των καθαρισμών καθώς και προϋπάρχοντα απορρίμματα θα απομακρύνονται, ώστε να μην δημιουργούνται σωρεύσεις εύφλεκτης ύλης. Πιο συγκεκριμένα:

Εκθαμνώσεις/Κλαδεύσεις

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Για τη βελτίωση της βατότητας του μονοπατιού απαιτείται η κοπή και εκρίζωση της θαμνώδους βλάστησης, η οποία ευρίσκεται κατά μήκος και εκατέρωθεν του άξονα του μονοπατιού ώστε να μην εμποδίζεται η διέλευση των πεζοπόρων. Παράλληλα, θα κοπούν οι κλάδοι σε μικρά δέντρα και ψηλούς θάμνους που βρίσκονται πάνω στον άξονα του μονοπατιού μέχρι ύψους 2,5 μ. Οι παρεμβάσεις θα εκτελούνται σε πλάτος 2 μ. (1 μ. από το κέντρο του άξονα του μονοπατιού και 0,5 μ. εκατέρωθεν αυτού).

Απομάκρυνση φερτών υλικών

Οι εργασίες απομάκρυνσης φερτών υλικών αφορούν στη αφαίρεση χώματος και λίθων ποικίλων διαστάσεων που έχουν μεταφερθεί εντός του μονοπατιού από επιφανειακές απορροές υδάτων ή έχουν πέσει από τα γύρω φυσικά ή τεχνητά πρανή και στη μεταφορά των υλικών σε κατάλληλη θέση προς απόθεση, κυρίως στα όρια του μονοπατιού. Σκοπός των εργασιών αυτών είναι η διαμόρφωση ομαλού καταστρώματος του μονοπατιού. Ως εκ τούτου, οι εργασίες αυτές αντιστοιχούν σε ελαφριά διαμόρφωση χαλαρών εδαφών και τοπική διαπλάτυνση του μονοπατιού. Η παρέμβαση θα αφορά μόνο σε χαλαρά εδάφη και μόνο πάνω στον άξονα του μονοπατιού.

Πεσμένος κορμός δέντρου

Τεμαχισμός και απομάκρυνση ολόκληρου του κορμού που έχει εντοπιστεί πάνω στο μονοπάτι (όχι μόνο του τμήματος που εμποδίζει τη διέλευση). Τεμαχισμός όλων των κλάδων ή άλλων τμημάτων που βρίσκονται επί τόπου.

Σήμανση

Όσον αφορά τη σήμανση των μονοπατιών θα αποτελείται από την κεντρική πινακίδα του δικτύου (που μπορεί να αναπαραχθεί σε πολλά αντίγραφα και να τοποθετηθεί σε διάφορες θέσεις, κυρίως στα σημεία εισόδου της περιοχής και την Καρύταινα), από Πινακίδες διαδρομής (μία για κάθε διαδρομή σε κάθε οικισμό) και Πινακίδες κατεύθυνσης. Τέλος έχει εκτιμηθεί ένας αριθμός θέσεων για τα Επιβεβαιωτικά σημάδια, στις περισσότερες από τις οποίες θα τοποθετηθούν δύο σημάδια (ένα για κάθε κατεύθυνση περπατήματος).

8 Μονοπάτια Όρους Πάρνωνα

Το όρος Πάρνων ή Πάρνωνας ή Μαλεβός ανήκει στους νομούς Αρκαδίας και Λακωνίας. Πρόκειται για μια ασβεστολιθική οροσειρά που εκτείνεται για περίπου 40 χλμ. σε διεύθυνση από Β-ΒΔ προς Ν-ΝΑ κατά μήκος της ανατολικής ακτής της Πελοποννήσου πάνω από το Μυρτώο πέλαγος. Εκτείνεται σχεδόν παράλληλα με την οροσειρά του Ταυγέτου που βρίσκεται νοτιοδυτικά σε απόσταση 30 χλμ. και με ψηλότερη κορυφή την Μεγάλη Τούρλα στα 1935 μ. είναι κατά 472 μ. χαμηλότερος από αυτόν.

Ο Πάρνωνας ονομάζεται έτσι από τα αρχαία χρόνια και αναφέρεται από τον Στράβωνα και τον Πausανία. Λέγεται και Κρόνιον όρος, αφού ήταν το ιερό βουνό αφιερωμένο στον Κρόνο. Στα βόρεια απλώνεται η αρχαία Θυρεάτις γη, με ομαλές πτυχώσεις που στενεύουν στην περιοχή του Αγίου Πέτρου από όπου αρχίζει ο κυρίως Πάρνωνας. Στον κυρίως ορεινό όγκο που αρχίζει από τον Άγιο Πέτρο και φτάνει ως την Καρίτσα πάνω από το Γεράκι, ένα πλήθος από κορυφές αλληλοδιαδέχονται πολλά οροπέδια με διάσπαρτες δολίνες. Η κορυφογραμμή εξέχει καθαρά πάνω από τα δασοόρια και δίνει έναν αλπικό χαρακτήρα στο βουνό. Οι μέσου υψόμετρου πλαγιές, ειδικά αυτές στο βόρειο τμήμα είναι πυκνά δασωμένες, με εκτεταμένα δάση κεφαλληνιακής ελάτης και μαύρης πεύκης. Ένα πυκνό δίκτυο δασικών δρόμων που εξυπηρετούν κυρίως τη δασική διαχείριση, διασχίζει το βουνό και η κορυφή είναι προσβάσιμη με δρόμο είτε από το βορά και τη Μονή Μαλεβής, είτε από τη Βαμβακού στα νοτιοδυτικά. Και οι δύο δρόμοι οδηγούν στο ορειβατικό καταφύγιο που βρίσκεται σε ένα δασικό διάκενο σε υψόμετρο περίπου 1450 μ. Στα νότια το βουνό διασχίζεται από τον δρόμο που συνδέει το Λεωνίδιο με τον Κοσμά και τη Σπάρτη.

Στα ανατολικά του Πάρνωνα εκτείνεται η Κυνουρία, παλιά Τσακωνιά, τόπος πετρώδης σκεπασμένος με θαμνώδεις διαπλάσεις πουρναριού. Η περιοχή με αξιοσημείωτη αρχιτεκτονική και πολιτιστική παράδοση και με κυριότερη ιδιαιτερότητα τη τσακωνική γλώσσα είναι αρκετά απομονωμένη από τις γειτονικές της λόγω του ανάγλυφου. Οι ορεινοί οικισμοί είναι παλαιότατοι και ιστορικοί, καθώς αναφέρονται από τον 13ο αιώνα. Από την περίοδο του Βυζαντίου συναντώνται τα ονόματα του Πραστού (σαν Προάστου) της Καστάνιτσας και της Σίταινας. Τα ορεινά χωριά της Τσακωνιάς ίδρυσαν την εποχή της Τουρκοκρατίας τους παράλιους χειμερινούς οικισμούς τους. Ο Πάρνωνας φιλοξενεί πολλά μοναστήρια στις πλαγιές του. Τα σημαντικότερα είναι η μονή της Ελώνας στα νότια, η μονή Ιωάννη Προδρόμου, η μονή Ορθοκωστάς ή Αρτοκωστάς και η μονή Παναγίας Μαλεβής κοντά στον Άγιο Πέτρο.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Ενδεικτική επιμέρους διαδρομή που συγκροτεί το Δίκτυο είναι η:

Άστρος – Άνω Δολιανά – Καστάνιτσα – Πραστός – Λεωνίδιο - Κοσμάς

• **Προτεινόμενες Εργασίες**

Οι εργασίες περιλαμβάνουν καθαρισμούς του καταστρώματος των μονοπατιών με τοπικές κλαδεύσεις θάμνων και χαμηλών κλαδιών δένδρων, κοπή και άρση πεσμένων κορμών δένδρων, άρση λιθοπτώσεων και τοπικές διαμορφώσεις της κοίτης των μονοπατιών (εκσκαφές δια χειρών, αντιστηρίξεις με ξηρολιθιά κλπ) καθώς και σήμανση επί στύλων, επί δένδρων και επί βράχων.

Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών θα ακολουθηθεί επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων.

Κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών, προτείνονται:

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά καθώς και καθαρισμό αντίστοιχου ανάντι πρηνούς, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Τοποθέτηση πινακίδων: με χάρτες και πληροφορίες διαδρομών, ενημέρωσης θέσης, κατεύθυνσης,
- Χρωματισμοί πάνω σε βράχους
- Τοποθέτηση συρματόσχοιου σε επισφαλή περάσματα
- Διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα

9 Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών

• **Περιφερειακή Ενότητα Ν. Κορινθίας:**

• **Μονοπάτια Όρους Ζήρεια:**

Ο ορεινός όγκος της Ζήρειας βρίσκεται στη βόρεια Πελοπόννησο, στη Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας. Η αρχαιοελληνική ονομασία του βουνού είναι Κυλλήνη (από το κυλλός χώρος που σημαίνει καμπυλωτός ή αυτός που έχει γούβα, λακούβα ή λάκκωμα) λόγω της έντονης καρστικοποίησης του βουνού με αποτέλεσμα την ύπαρξη πολλών δολινών και κοιλωμάτων. Η ονομασία «Ζήρεια» είναι σλαβική προέλευσης (ζήρια = βελανίδι). Είναι το δεύτερο σε ύψος όρος της Πελοποννήσου, μετά τον Ταΰγετο, με ύψος 2.376 m και αποτελεί το ανατολικότερο άκρο της μεγάλης βόρειας οροσειράς που συγκροτείται εκτός της Ζήρειας από τα όρη Χελμός, Παναχαϊκό και Ερύμανθος. Η Ζήρεια βρίσκεται ΝΔ του Ξυλοκάστρου, πάνω από την πεδιάδα της Κορίνθου και την πεδινή παραλιακή ζώνη. Η πρόσβαση στα ορεινά είναι εύκολη από το βορά όπου υπάρχουν οι τρεις οικισμοί Κάτω, Μέσο και Άνω Τρίκαλα.

Πιο συγκεκριμένα:

Πρόκειται για την ανάδειξη και σήμανση της ορειβατικής – οικοτουριστικής διαδρομής μονοπατιών συνολικού μήκους περί τα 129,4χλμ.

Η διαδρομή ξεκινάει από το Κεφαλάρι (800m) προς Ισιώματα (1.190m) με ανάβαση στη Μικρή Ζήρεια (Χιόνι) (2.082m). Στη συνέχεια της διαδρομής για κατάβαση προς Κουτσιφέρι (1.762m) και πριν τη διασταύρωση του μονοπατιού με χωματόδρομο παρεμβάλλεται διακλάδωση του μονοπατιού, η οποία οδηγεί στο συνδεδετικό δίκτυο προς τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα. Από το Κουτσιφέρι προς τη κορυφή Παράγκα (2.032m) το μονοπάτι της κορυφογραμμής διακλαδίζεται. Η μια κατεύθυνση οδηγεί στη χαράδρα Φλαμπουρίτσα και η άλλη οδηγεί σε τοπικό τέλος του μονοπατιού σε απόσταση περίπου 1 km από τον οικισμό Κυλλήνη.

Η διαδρομή της κορυφογραμμής συνεχίζει μετά την κορυφή Παράγκα με κατεύθυνση προς την κορυφή Προφήτης Ηλίας (2.257m), ενώ στο μέσω της διαδρομής ένα συνδεδετικό δίκτυο οδηγεί σε τοπικό σύνθετο δίκτυο μονοπατιών τόσο περιφερειακά όσο και κατά μήκος της χαράδρας Φλαμπουρίτσας. Στο σημείο Πλάκες (2.100m) γίνεται διασταύρωση του δικτύου κορυφογραμμής. Στα δυτικά η πορεία μέσω της χαράδρας Φαρμακίλας οδηγεί προς τον οικισμό Γκούρα, μια διαδρομή η οποία πιθανά να προστεθεί μελλοντικά καθώς εκκρεμούν διαδικασίες ανίχνευσης και διάνοιξης. Στα ανατολικά η διαδρομή οδηγεί στο τοπικό δίκτυο μονοπατιών περιμετρικά της χαράδρας Φλαμπουρίτσας. Το μονοπάτι μέσα από τη χαράδρα οδηγεί ύστερα από διακλάδωση στους οικισμούς Άνω Τρίκαλα και Μάννα.

Η πορεία της κορυφογραμμής συνεχίζεται προς τη Κορυφή Σημείο Μεγάλης Ζήρειας (2.374m) και μέσα από τον Κοκκινόβραχο (2.160m), τα Μαγγανιάρικα (1.500m) και περνώντας από την εποχιακή Λίμνη Δασίου καταλήγει στον οικισμό Καρυά (1.220m). Στη λίμνη Δασίου η κύρια διαδρομή συνδέεται με μια τοπική κυκλική πορεία η οποία διαμέσου αγροτικής οδού καταλήγει στον οικισμό Καρυά. Ο βαθμός

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

δυσκολίας των πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών του δικτύου μονοπατιών στο όρος Ζήρεια, ποικίλει εξαιτίας της μεγάλης έκτασης του κυρίου δικτύου και του γεωμορφολογικού ανάγλυφου της ευρύτερης περιοχής.

•Προτεινόμενες Εργασίες

Οι εργασίες – παρεμβάσεις του δικτύου μονοπατιών αφορούν κυρίως μικρούς καθαρισμούς (κλαδεύσεις), επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών και αφαίρεση θάμνων και φερτών υλικών που εμποδίζουν την ομαλή βατότητα των μονοπατιών. Επιπλέον προτείνεται και η διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα.

Στη συνέχεια κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών, προτείνεται η τοποθέτηση των παρακάτω πινακίδων:

1. Πινακίδες με χάρτες και πληροφορίες
- Πινακίδες ενημέρωσης για θέα & πληροφόρησης
2. Πινακίδες διπλής κατεύθυνσης 180°
3. Πινακίδες τριπλής κατεύθυνσης
4. Πινακίδες τετραπλής κατεύθυνσης
5. Πινακίδες σήμανσης μονοπατιού

1. Μονοπάτια στα Γεράνια Όρη:

Τα Γεράνια όρη βρίσκονται στην νοτιοανατολική απόληξη της Στερεάς Ελλάδας πάνω στο όριο των Π.Ε. Κορινθίας και Αττικής. Πρόκειται για ορεινό όγκο με κύριο άξονα που προσανατολίζεται από τα δυτικά προς τα ανατολικά, διαγράφοντας ελαφρά καμπύλο τόξο. Τα Γεράνια περιβάλλονται από θάλασσα σχεδόν από τρεις διευθύνσεις: οι νότιες πλαγιές τους καταλήγουν ομαλά στον Σαρωνικό κόλπο, οι δυτικές πλαγιές με σειρά λόφων στον Κορινθιακό κόλπο ενώ οι βόρειες πέφτουν σε πολλά σημεία απότομα στον κόλπο των Αλκυονίδων. Οι ανατολικές πλαγιές του όρους βρίσκονται πάνω από την πεδιάδα των Μεγάρων, η οποία διαχωρίζει τα Γεράνια από το όρος Πατέρας.

Οι ενδεικτικές διαδρομές μονοπατιών προς ανάδειξη και σήμανση, συνολικού μήκους περί τα 58,9 χλμ είναι οι ακόλουθες:

Η πρώτη διαδρομή που σημαίνεται με κόκκινο χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται κόκκινη διαδρομή, συνολικού μήκους 20,9 χλμ ξεκινά βορειοδυτικά του οικισμού Λουτρακίου από παράλληλη αγροτική οδό της Επαρχιακής Οδού Μεγάρων – Περαχώρας στη θέση Λακκάδι και πιο συγκεκριμένα από τον Οίκο Αγίας Ελένης (55 μ.). Η ανάβαση συνεχίζεται με βορειοδυτική κατεύθυνση έως ότου το δίκτυο αυτό ενωθεί με αγροτική οδό στη θέση Πέτρο προσεγγιστικού υψομέτρου 460 μ.. Η διαδρομή συνεχίζεται από αγροτική οδό στη θέση Πέτρο με υψόμετρο 550 μ. και συνεχίζει βορειοδυτικά της κορυφής Πίντιζα στα 850 μ.. Η πορεία συνεχίζεται κατά μήκος της κορυφογραμμής στη θέση Ράχη Κουκουναρί με μέσο υψόμετρο τα 750 μ. και διέρχεται ανάμεσα στη Μικρή και τη Μεγάλη Ντουσικιά. Η συγκεκριμένη διαδρομή ολοκληρώνεται με πορεία περιμετρικά της Μεγάλης Ντουσικιάς (1.351 μ.) όπου συναντά αγροτική οδό (700 μ.).

Αξιοσημείωτο σημείο της συγκεκριμένης διαδρομής είναι ο χώρος απογείωσης των αιωροπτεριστών στη θέση Κ33 (Χ=408762, Ψ=4206820).

Η δεύτερη διαδρομή που σημαίνεται με κίτρινο χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται κίτρινη διαδρομή, συνολικού μήκους 7,4 χλμ, ξεκινά από τη Μονή Οσίου Παταπίου, περίπου 500 μ., με ανάβαση προς τη Μονή Αγίων Αποστόλων, 860 μ., με θέα στο Ακρωτήριο Μελαγκάβι, τη Λίμνη Βουλιαγμένης και το όρος Ζήρεια. Η διαδρομή συνεχίζεται προς την κορυφή Πίντιζα, 1.021 μ., και τελειώνει με κατάβαση στον οικισμό Πίσια (520 μ.).

Η τρίτη διαδρομή που σημαίνεται με καφέ χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται καφέ διαδρομή, συνολικού μήκους 650 μ., αποτελεί συνδετήριο μονοπάτι της κόκκινης και της κίτρινης διαδρομής. Ξεκινά από τη Μονή Αγίων Αποστόλων, 860 μ., με θέα στο Ακρωτήριο Μελαγκάβι και τη Λίμνη Βουλιαγμένης. Η διαδρομή μέσου υψομέτρου 850μ. ενώνεται με την κόκκινη διαδρομή ύστερα από μια ημικυκλική πορεία δυτικά της Κορυφής Πίντιζα.

Η τέταρτη διαδρομή που σημαίνεται με πράσινο χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται πράσινη διαδρομή, συνολικού μήκους 16,2 χλμ, ξεκινά από τον Άγιο Βλάσιο (350 μ.), σε ευθεία απόσταση 1,5 χλμ από την Περαχώρα και συνεχίζει με ανάβαση στη θέση Πέτρο, πλησίον του Αγ. Γεωργίου (περίπου 520 μ.) με κατεύθυνση την κορυφή Πίντιζα (1.031 μ.). Η πορεία συνεχίζεται προς την κορυφή Παλιοβούνα (1.060 μ.) και εν συνεχεία κατάβαση στο λοφίσκο Ρίζα. Η διαδρομή τελειώνει στη θέση Χαρβάτι – Περαχώρας ανατολικά του Λουτρακίου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Η πέμπτη διαδρομή που σημαίνεται με πορτοκαλί χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται πορτοκαλί διαδρομή, συνολικού μήκους 7,3 χλμ, ξεκινά από τον οικισμό Σχίνος με υψόμετρο πενήντα μέτρα περίπου και συνεχίζει ανάβαση δυτικά της Μικρής και Μεγάλης Ντουσκιάς, έως την Παναγία Φανερωμένη, 750 μ., όπου αποτελεί και το τέλος της διαδρομής και ενώνεται με την κόκκινη διαδρομή.

Η έκτη διαδρομή που σημαίνεται με μοβ χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται μοβ διαδρομή, συνολικού μήκους 808 μ., αποτελεί έναν ενδιάμεσο σύνδεσμο μεταξύ της πρώτης και της τρίτης διαδρομής. Το μέσο υψόμετρο του συνδετικού δικτύου είναι 900 μ..

Η έβδομη διαδρομή που σημαίνεται με ροζ χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται ροζ διαδρομή, συνολικού μήκους 1,5 χλμ. αποτελεί έναν ενδιάμεσο σύνδεσμο μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης διαδρομής. Το μέσο υψόμετρο του συνδετικού δικτύου είναι 800 μ..

Η όγδοη διαδρομή που σημαίνεται με κυπαρισσί χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται κυπαρισσί διαδρομή, συνολικού μήκους 716 μ. αποτελεί ενδιάμεσο σύνδεσμο μονοπατιών, της κόκκινης, της πράσινης και της ροζ διαδρομής. Το μέσο υψόμετρο είναι 800 μ..

Τέλος, η ένατη και τελευταία διαδρομή που σημαίνεται με μπλε χρώμα, και στο εξής θα ονομάζεται μπλε, συνολικού μήκους 3,5 χλμ. αποτελεί ένα τοπικό δίκτυο το οποίο ενώνεται με την πρώτη διαδρομή. Η αρχή της διαδρομής είναι ανάμεσα στη Μικρή και τη Μεγάλη Ντουσκιά, σε υψόμετρο περίπου 804 μ.. Με τη συγκεκριμένη διαδρομή δίνεται η ευκαιρία στον επισκέπτη να επισκεφθεί τον ασβεστολιθικό κώνο της Μεγάλης Ντουσκιάς, με την κορυφή να φτάνει το υψόμετρο των 1.068 μ..

• **Προτεινόμενες Εργασίες**

Οι εργασίες που προτείνονται αφορούν στην σήμανση των διαδρομών αλλά και στην απαραίτητη σήμανση σε κομβικά σημεία. Επίσης έχουν προσδιοριστεί σημεία που είναι απαραίτητοι οι καθαρισμοί για την διευκόλυνση της διάσχισης. Τέλος έχουν οριστεί σημεία στα οποία προτείνονται ήπιες παρεμβάσεις με έργα αναψυχής και ξεκούρασης των πεζοπόρων.

Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών ακολουθήθηκε επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων.

Κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών, προτείνονται:

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους με εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Κατασκευή αναβαθμών (σκαλιά) με ξύλινους κορμούς
- Τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων
- Πινακίδες σήμανσης μονοπατιών
- Σήμανση πάνω σε βράχους με το χρώμα του εκάστοτε μονοπατιού

10 Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών

• **Περιφερειακή Ενότητα Ν. Λακωνίας:**

• **Μονοπάτια Όρους Ταΰγετου (Ανατολική Πλευρά):**

Στον Ταΰγετο ήδη από το τέλος του περασμένου αιώνα είχε δημιουργηθεί ένα από τα πρώτα οργανωμένα δίκτυα μονοπατιών της Ελλάδας. Πέρα από αυτό το δίκτυο τα μονοπάτια όλου του Ταΰγετου από το βορά (Λογκανίκος) μέχρι το νότο (Αρνα), ξεπερνά τα 400 χλμ. Το δίκτυο που κατασκευάστηκε στα τέλη του περασμένου αιώνα κάλυπτε ένα πολύ μικρότερο τμήμα του βουνού ξεκινώντας βόρεια από το Μυστρά και κατέληγε νότια στα Κουμουστά και τη Μονή Γόλας (σε ευθεία γραμμή 30 χλμ.). Το δίκτυο είναι αρκετά απαιτητικό καθώς ξεκινά από τα 200μ. υψόμετρο και φτάνει μέχρι τα 2000μ. Λόγω του ότι ένα τόσο μεγάλο σε μήκος δίκτυο και τόσο εκτεταμένο δεν μπορεί να είναι διαχειρίσιμο, το δίκτυο έχει χωρισθεί σε τμήματα. Ήδη τμήματα του συνολικού δικτύου έχουν κατά κάποιο τρόπο αποσπασθεί π.χ το βόρειο τμήμα του Ταΰγετου πάνω από τη Λαγκάδα διαχειρίζεται μόνο του, με την ονομασία Βόρειος Ταΰγετος.

Εστιάζοντας στα μονοπάτια του κεντρικού ανατολικού Ταΰγετου που βρίσκονται στα όρια του Δήμου Σπάρτης παρατηρούμε ότι υπάρχει το βόρειο τμήμα που εκτείνεται δυτικά του Μυστρά και το νότιο τμήμα που εκτείνεται πάνω από το Ξηροκάμπι και περιλαμβάνει το καταφύγιο και την ψηλότερη κορυφή του Προφ. Ηλία.

Το τμήμα αυτό χαρακτηρίζεται από πολλά ορεινά χωριά τα οποία φθίνουν καθώς το τουριστικό ρεύμα διοχετεύεται στα πεδινά χωριά όπως Μυστράς - Πικουλιάνικα κλπ. όπου και σήμερα δημιουργούνται

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

νέες τουριστικές μονάδες και μάλιστα υψηλών προδιαγραφών. Τα ορεινά χωριά έχουν να προσφέρουν την εντυπωσιακή φύση που τα κυκλώνει με τις κορυφές του Ταΰγétου πάνω από 2.000 όπως Σπανακάκι (2024 μ.) και Νεραιδοβούνα (2.032 μ.). Όλη η περιοχή έκτασης 77± τετρ. χλμ. αποτελεί ένα ορειβατικό παράδεισο καθώς ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει πέρα της φύσης, ένα μεγάλο δίκτυο μονοπατιών που απευθύνεται σε όλες τις κατηγορίες ορειβατών για την μεγαλύτερη διάρκεια του έτους. Τα μονοπάτια στο τμήμα αυτό είναι 80-90 ± χλμ. Ξεκινούν από το Μυστρά, το Παρόρι, τον Αη Γιάννη και τα καλύβια Σοχάς και ανεβαίνουν μέχρι τις κορυφογραμμές του Ταΰγétου σε υψόμετρο 2000 μ. Από τα 80 ± χλμ. τα 30 ± είναι ήδη σηματοδοτημένα.

Τα 9 χωριά που συνδέουν τα μονοπάτια είναι τα εξής: Τρύπη / Σταυρός / Πικουλιάνικα / Διάσελο / Βλαχοχώρι / Ταΰγέτη / Περγανταίικα / Αναβρυτή / Σοχά. Κόμβοι στους πρόποδες του κεντρικού Ταΰγétου για αυτό το δίκτυο, εκτός από τα 9 χωριά, είναι ο Μυστράς, το Παρόρι, Αι Γιάννης και τα Καλύβια Σοχάς.

•Προτεινόμενες Εργασίες

Οι εργασίες που προτείνονται αφορούν στην σήμανση των διαδρομών αλλά και στην απαραίτητη σήμανση σε κομβικά σημεία. Επίσης έχουν προσδιοριστεί σημεία που είναι απαραίτητοι οι καθαρισμοί για την διευκόλυνση της διάσχισης. Τέλος έχουν οριστεί σημεία στα οποία προτείνονται ήπιες παρεμβάσεις με έργα αναψυχής και ξεκούρασης των πεζοπόρων.

Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών ακολουθήθηκε επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων.

Κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών, προτείνονται:

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους με εργασίες βελτίωσης βατότητας υπαρχόντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Κατασκευή αναβαθμών (σκαλιά) με ξύλινους κορμούς
- Τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων
- Πινακίδες σήμανσης μονοπατιών
- Σήμανση πάνω σε βράχους με το χρώμα του εκάστοτε μονοπατιού

• Διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα

11 ➤ **Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών**

• **Περιφερειακή Ενότητα Ν. Μεσσηνίας:**

• **Μονοπάτια Όρους Ταΰγétου (Δυτική Πλευρά):**

Η δυτική κλήτη του όρους Ταΰγétου, λόγω της μορφολογίας του εδάφους, προσφέρει σημαντικό αριθμό μονοπατιών. Τα μονοπάτια συχνά διέρχονται από ενδιαφέροντα οικοσυστήματα, ποικίλες φυτοδιαπλάσεις, πλούσιους σε ποικιλία γεωμορφολογικούς σχηματισμούς και μνημεία ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας, ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις διαθέτουν ιδιαίτερη θέα. Προφέρονται, λόγω του κλίματος της περιοχής, για πλήθος υπαίθριων δραστηριοτήτων όπως πεζοπορία, περιβαλλοντική εκπαίδευση κ.α. Το έργο στοχεύει στην αξιοποίηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των επισκεπτών σε θέματα περιβαλλοντικής συνείδησης.

Ειδικότερα οι διαδρομές που προτείνονται είναι οι παρακάτω:

- Σωτηριάνικα - Αλτομυρά (Μπίλιοβο) συνολικού μήκους 3.030μ.
- Μάλτα – Καρδαμύλη συνολικού μήκους 2.600μ.
- Καρδαμύλη – Παλιά Καρδαμύλη – Αγία Σοφία – Πετροβούνι συνολικού μήκους 2.900μ.
- Προάστιο – Φονέας συνολικού μήκους 1.050μ.
- Ελαιοχώρι – Παναγιά Γιάτρισσα συνολικού μήκους 7.800μ.
- Άγιος Νικόλαος – Πηγή συνολικού μήκους 1.950μ.
- Πηγή πλάτσα συνολικού μήκους 330μ.
- Πλάτσα – Κοτρώνι συνολικού μήκους 1.250μ.
- Θαλάμες – Λαγκαδά συνολικού μήκους 650μ.
- Θαλάμες – Τραχήλα συνολικού μήκους 1.950μ.
- Λαγκαδά – Τραχήλα συνολικού μήκους 4.300μ.
- Λαγκαδά – Άγιος Νίκων συνολικού μήκους 1.450μ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- Πηγάδια – Γεφύρι – Κέντρο συνολικού μήκους 2.600μ.
- Τσέρια – Εξωχώρι (Αλιούτι) συνολικού μήκους 2.100μ.
- Καλαμίτσι – Προάστιο συνολικού μήκους 600μ.
- **Συμπληρωματικές διαδρομές ένωσης σημαντικών τουριστικών και πολιτιστικών περιοχών (Μεθώνη, Κορώνη, Πύλος, Κυπαρισσία, Άνω Μεσσηνία, Δήμος Οιχαλίας κ.ά.)**

•Προτεινόμενες Εργασίες

Οι εργασίες που προτείνονται αφορούν στην σήμανση των διαδρομών αλλά και στην απαραίτητη σήμανση σε κομβικά σημεία. Επίσης έχουν προσδιοριστεί σημεία που είναι απαραίτητοι οι καθαρισμοί για την διευκόλυνση της διάσχισης. Τέλος έχουν οριστεί σημεία στα οποία προτείνονται ήπιες παρεμβάσεις με έργα αναψυχής και ξεκούρασης των πεζοπόρων.

Όσον αφορά την επιλογή των εργασιών ακολουθήθηκε επεμβατικό μοντέλο με γνώμονα την διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβάσεις. Όλες οι κατασκευές θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον με υλικά συμβατά σε αυτό και στα πλαίσια των διατάξεων που θα ισχύουν από άποψη προστασίας των δασικών εκτάσεων.

Κατά μήκος του δικτύου μονοπατιών, προτείνονται:

- Γενική μόρφωση επιφάνειας εδάφους με εργασίες βελτίωσης βατότητας υπάρχοντων μονοπατιών, με επιλεκτικό κόψιμο κλαδιών, εκρίζωση θάμνων, καθαρισμό από φερτά υλικά κ.λπ.
- Κατασκευή αναβαθμών (σκαλιά) με ξύλινους κορμούς
- Τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων
- Πινακίδες σήμανσης μονοπατιών
- Σήμανση πάνω σε βράχους με το χρώμα του εκάστοτε μονοπατιού
- Διαμόρφωση ξύλινων περασμάτων σε αβαθή ρέματα

Δράσεις προβολής και προώθησης του δικτύου των περιπατητικών διαδρομών

Με στόχο την προβολή και την ανάδειξη του δικτύου των περιπατητικών μονοπατιών της Περιφέρειας Πελοποννήσου με ταυτόχρονη αξιοποίηση όλων των χαρακτηριστικών που διαθέτουν οι περιοχές, σε όλους τους τομείς όπως είναι το περιβάλλον, η μυθολογία, η ιστορία, η γαστρονομία, η παράδοση και οι διάφορες δραστηριότητες, προτείνεται ένα σύνολο δράσεων εξωστρέφειας και προώθησης αυτών.

Ενδεικτικά προτείνονται:

- Δημιουργία και λειτουργία σελίδων κοινωνικής δικτύωσης- social media κ.ά. με ανάρτηση σχετικού υλικού, ειδήσεων και νέων ανά περιοχή, σχετικών με ορειβατικές, περιπατητικές και φυσιολατρικές δράσεις, με εναλλακτικό τουρισμό, με περιβάλλον κ.ά.
- Δημιουργία ιστοχώρου προώθησης και προβολής των περιπατητικών διαδρομών
- Σχεδιασμός και υλοποίηση καμπάνιας προβολής και δράσεων προσέλκυσης φίλων (διαγωνισμοί, εκδηλώσεις, προώθηση υλικού κ.ά.)
- Υλοποίηση δράσεων δικτύωσης και συνεργασίας με ομίλους, ομάδες και οργανισμούς του εσωτερικού και κυρίως του εξωτερικού, που ασχολούνται με σχετικά θέματα.
- **Παραγωγή ενημερωτικού εντύπου για την προβολή των περιπατητικών διαδρομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου.**

.....

Οι κ.κ. Πατσαρίνος, Γκανάς, Σωφρονά, Μενούνος και Αλεξανδρής
δήλωσαν Λευκό.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Κατόπιν των ανωτέρω, το Περιφερειακό Συμβούλιο, κατά πλειοψηφία

Α π ο φ α σ ί ζ ε ι

Εγκρίνει την σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης, σύμφωνα με το ανωτέρω σχέδιο, μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης και της Πελοπόννησος Α.Ε., «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» και εξουσιοδοτεί τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Πέτρο Τατούλη για την υπογραφή της.

Ορίζει ως Πρόεδρο στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης την Αντιπεριφερειάρχη κ. Κωνσταντίνα Νικολάκου με αναπληρωτή της τον κ. Γιώργο Ρουμελιώτη.

Η απόφαση αυτή πήρε αριθμό **454**

Αφού συντάχθηκε και αναγνώσθηκε το πρακτικό αυτό, υπογράφεται ως κατωτέρω :

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ****ΤΑ ΜΕΛΗ**

ΗΛΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΟΤΖΙΩΚΟΣ